PRO S. MARTHÆ PANEGYRICO.

M O N I T U M.

SAnctæ Marthæ Panegyricus characteris eſt admodum ſingularis; hinc enim non deeſt uberrima rerum ſuppellex ad illius Elogium exornandum, quod omnibus fere numeris abſolutum invenitur in Evangelio, & in uno illo, quod habuit cum Salvatore colloquio, cum illum liberaliſſime excepit hoſpitio; inde vero tot occurrunt animadverſiones faciendæ de officioſa, ferventique cura, qua hoſpitalitatem exercuit, ut tot maximi momenti dogmata in ſingula ejuſdem colloquii verba, ut minime liqueat, utrum hujus argumenti ſermo potius Panegyricam orationem, an moralem concionem redoleat. Quomodocumque ſe habeat res, licet nobis propoſitum hoc loco ſit Concionatoribus ſupellectilem pro Panegyricis ſuppeditare, noſmet ad hujus naturam accommodabimus ſeu Sanctæ Marthæ fiat elogium, ſeu ut percipiamus fructum neceſſarium ex verbis, atque documentis, quæ in hac Evangelica narratione continentur.

Credo ſolum admonendum eſſe, quoad morales animadverſiones, quas hoc argumentum poteſt ſuggerere, exempli gratia de bonorum operum meritis, & præcipue de hoſpitalitate, de fervore in Dei cultu, de Caritate erga proximum, de præſtantia vitæ contemplatricis, quam ſibi Magdalena delegit, & utilitate vitæ activæ, quam Martha exercuit, de nimia exteriorum rerum cura, aliiſque id genus argumentis; quod, inquam, ad hujuſmodi pertinet animadverſiones, ne ita ſingulis immoremur, ut præcipui argumenti videamur obliti, quod profecto eſt Sanctæ Marthæ elogium, quod hiſce digreſſionibus intentis elabi non debet.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varia argumentorum hujus Argumenti ſyſtemata.

Diligebat Jeſus Martham. Joann. 11.

I. QUam gratiam in Sanctæ Marthæ corde producere debuit hæc dilectio Jeſu; dilectio hæc adeo potens, & efficax, uti ſincera, atque tenera? Cum in mundo aliquis a Principe amari, & obſervari dicitur, quem animo conceptum inbibimus de fortuna hujus viri? Cum ergo dicitur Jeſus Chriſtus amaſſe, ac dilexiſſe S. Martham; ex his verbis, ſi bene aſſecuti eſtis mentem Filii Dei, qui de cælis in terras ad homines ſalvandos deſcendit, quibus virtutum theſauris, quibus gratiæ donis, quibus fructibus ſanctitatis cumulata dici debet ſancta hæc anima, quæ meruit objectum eſſe dilectionis illius? Immoremur ergo verbis iſtis: *Jeſus autem diligebat Martham.* Jeſus Chriſtus ſpeciali dilectione S. Martham proſequebatur. Itaque ſi quidam Pater credidit ſe merito aſſerere poſſe de Sancto Joanne Evangeliſta, maximum, ſolidiſſimum, atque magnificentiſſimum, quod de illo fieri poſſit, elogium eſſe, aſſerere ipſum fuiſſe dilectum Filii Dei diſcipulum, nos quoque poſſumus affirmare; hunc abſolutiſſimum eſſe Sanctæ Marthæ panegyricum, cum dicimus illam a Jeſu Chriſto amatam fuiſſe: *Jeſus autem diligebat Martham.* Ut id intelligamus, revocemus in mentem, quid doceat nos fides de perſona adorabili Filii Dei; videlicet illam ſubſtantialiter in ſe duas naturas, humanam, divinamque complecti. Quoties ille ſubtraxit Judæorum oculis, manibuſque ſanctam humanitatem ſuam, quæ objectum erat odii ipſorum, & quam caute apud illos loquebatur de ſua divinitate, quæ illis ſcandalum erat? At Sanctæ Marthæ alterius quidem curam credidit, alterius vero ſecreta detexit.

II. 1. Credidit illi curam humanitatis ſuæ; gratia, cui illa reſpondit tota cordis ſui ſollicitudine, quod vera caritate repletum erat.

2. Aperuit illi ſuæ divinitatis ſecreta, gratia, cui illa ſubmiſſione mentis ſuæ, quæ vere docilis erat, reſpondit. Duæ conſiderationes, quæ attentionem veſtram merentur, & quæ ſermonis hujus partitionem conſtituent. *Sermo Manuſcriptus P. Martineau e Societate Jeſu.*

Jucundiſſimum eſt videre eam comparationem, quam Sancti Patres, atque Doctores inſtituunt duplicis hujus generis vitæ, quæ per Martham, atque Magdalenam repræſentantur: potiſſimum vero Sancti Auguſtinus, & Bernardus, quomodo alterius præ altera utilitatem diligenti examine ſcrutantur! quomodo earum defectus corrigere adnituntur! quomodo earum utilitates conantur oſtendere! quomodo canones, regulaſque proponunt ad evitandos ſcopulos, qui paſſim occurrunt in praxi alterius, ſi ab altera ſeparetur! quomodo tandem ſimul collectæ admirabilem efficiunt duplicis hujus ſororis conſenſum, ut apex perfectionis inveniatur! Verum eſt, ſi ſeorſim ſpectentur, portionem Magdalenæ eſſe beatiorem, quandoquidem Salvator illi litem adjudicavit, quippe quæ pacatior eſt, minus diſſipata, & cum Deo magis conjuncta. *Maria optimam partem elegit.* (*Luc.* 10.) Tamen eorum, qui præ ceteris ſanctitate floruerunt, exempla, præcepta, & conſilia, quæ Salvator ipſe ad bonorum operum praxim nobis reliquit, nos in eam mentem inducere poſſent, ut crederemus, activam vivendi rationem illi in majorem gloriam cedere, nobis plus meritorum adquirere, ac de illo magis benemereri, vel ſaltem æquare poſſe alterius utilitatem, ac illud a nobis judicium elicere, ſi minus illa in ſe perfecta eſt, non eſſe tamen Chriſtiano minus neceſſariam. Quod autem omnem dirimit difficultatem, eſt communis Doctorum in hoc argumento ſententia, quæ eſt, utriuſque contentu æquiſſimum fieri temperamentum, in quo ſublimior perfectio conſiſtit; permixtis earum utilitatibus, atque utriuſque fœdere ſingulis ſeorſim præſtante. Hoc ipſum Dei filius oſtendit in ea vitæ ratione, quam ſecutus eſt; hoc nobis Apoſtolorum exemplum ſuadet, hoc ipſa etiam ratio probat; quia hoc pacto & nobiſmet ipſis, & ſimul aliis noſmet utiles præbemus. Hæc autem via eſt, quam S. Martha amplexa eſt, poſtquam profecit ex amantiſſimis monitis, quæ illi Salvator tradiderat, ut pacatior eſſet, minuſque ſollicita, neque enim taliter exterioribus occupata erat Caritatis operibus, ut temporis partem non tranſmitteret in Orationem, ſicuti docet Evangelium, ut minime ad pedes Salvatoris ſederet, quamvis non eadem cum aſſiduitate, qua Magdalena: *quæ erat ſedens ſecus pedes Domini*, (*Luc.* 10.) & ut centies in dies, noctesque ſingulas, quod ex illius vita cognovimus, flecteret genua Deo ſuo preces oblatura. Verum cum actio, & praxis operum caritatis potiſſimam, ac dominantem illius occupationem, (abſit invidia verbo) non ſecus atque contemplatio illam Magdalenæ conſtituerent; in his ſanctis exercitationibus caritatis totum illius elogium comprehendimus oſtendentes;

1. Exemplum, quod S. Martha omnibus Chriſtianis tribuit, & beneficia, quæ viciſſim accepit a Dei Filio propter ſua pietatis Officia.

2. Modum quo eadem exercuit, ut eſſent utiliora, & Divinæ Majeſtati magis accepta, quorum alterum ratio erit propter quam conſtanter illi adhæreamus, eidem enim noſtra ſalus inhæret; alter vero nos bene operari docebit juxta prototypum, nobis a Sancta Martha propoſitum; quæ tota erit hujus ſermonis partitio. *Auctor Sermonum in omnia Argumenta.*

Sancta Martha omnia obiit hoſpitalitatis officia erga Dei Filium.

Hoſpitalitas, quæ adeo in Scripturis commendatur, & quæ paſſim primis Chriſtianæ Religionis temporibus exercebatur, in duobus ſeorſim ſpectatur, in illo, qui eamdem exercet, & in illo, cum quo exercetur, quod efficere poteſt ſermonis partitionem, ſi oſtendas, 1. S. Martham omnia obiiſſe erga Dei Filium hoſpitalitatis officia. 2. Dei Filium ad remunerandam Caritatem, quam erga ſeipſum S. Martha exercuit, ipſam gratiis, favoribuſque totamque illius domum benedictionibus, & benefactis cumulaſſe; ita ut leges hoſpitalitatis utrinque obſervatæ fuerint eo pacto, quod haberi poteſt veluti regula, & exemplar ea in actione, quæ omnia Chriſtianæ Caritatis officia complectitur.

Prima pars. S. Martha omnibus perfuncta eſt muneribus, III.
omneſque replevit conditiones, quas hæc virtus poſtulat; has tres eſſe dicit S. Ambroſius. 1. Eſt *facilitas ſuſcipientis*; officioſa illa comitas, qua recipitur hoſpes. Quid autem honeſtius, quid officioſius eo modo, quo operata eſt S. Martha cum Salvatore? Hæc enim illi occurrit obviam, alia quælibet negotia relinquit, ac illum omni excipit humanitate &c. 2. Omnia ſollicite præparat, ne quid hoſpes valeat deſiderare, ipſa accurate, ac diligenter proſpiciens, ut queratur etiam de ſorore, quæ nullam ipſi in tot rerum occupatione præſtabat opem: *Seduſitas*. 3. *Affectus*, quo hoſpitem domi ſuæ recepit; neque enim majorem teſtari poterat ſuæ caritatis ardorem, qui a turba etiam, & animi anxietate non abfuit, quam Dei Filius minus probavit, licet non niſi profecta fuiſſet a vehementi affectu, quo illi opellam ſuam navare cupiebat.

Pars altera. Sin autem ſpectetur hoſpitalitas in eo, erga quem exercetur, & qui recipitur; licet omnia Dei Filio debeantur, & ille neceſſitatibus ſuis aliter proſpicere poſſit: animum tamen gratum oſtendere voluit erga Sanctam Martham. 1. Præbuit illi peculiaris dilectionis argumenta, illam ſua viſitatione dignatus, eam conſolatus propter fratris interitum graviſſimo dolore confectam; eique ſpem faciens fore, ut frater illius reviviſceret. 2. Univerſa Marthæ familia benedictionibus, boniſque ſpiritualibus repleta fuit. Quoniam probavit Magdalenæ partem, quæ ſe contemplationi dederat, & ſumma cum tranquillitate divinum illius verbum bibulis auribus excipiebat; ipſa etiam Martha ſalutaria monita accepit. 3. Dei Filius in earum gratiam maximum miraculorum omnium operatus eſt, videlicet fratris earum reſurrectionem, quod adeo mirabiliter executus eſt, ut familiam omnem ſumma affecerit voluptate.

IV. Modus, quo ſe geſſit Sancta Martha in morbo, ac morte Lazari fratris ſui præbere poteſt utiliſſimi ſermonis argumentum; ſi illa proponatur veluti exemplar rationis illius, qua ubi ſimiles occurrant caſus omnes ſeſe gerere debent, videlicet:

1. In mœrore ad Deum confugere, non ſecus ac Sancta hæc confugit ad Salvatorem Mundi, mittens nuntium, a quo de fratris morbo, extremoque periculo certior fieret: *Ecce, quem amas infirmatur*; a qua agendi ratione plerique recedunt hominum, qui ſi quid moleſti illis evenit, proximorum, vel amicorum implorant auxilia, ſibique præcavent contra ea, quæ ſibi imminere videntur mala, quovis humano uſi conſilio, quin de Deo cogitent, ad quem ut plurimum tunc ſolum confugiunt, cum omnia, quæ aliunde ſperabant ſubſidia in irritum abiiſſe cognoſcunt. Unde ſæpe caſu venit, ut juſta punitione permittat Deus, ut hæc omnia terrena auxilia ſuo careant effectu.

2. Sancta Martha exemplum eſt confidentiæ, quam in Dei Bonitate collocare debemus, omnia expectantes ab illo, & perfecte noſmet divinæ illius miſericordiæ ſubjicientes, quod verbis illis expreſſum eſt: *Sed ſcio, quia quæcumque popoſceris a Deo, dabit tibi.*

3. Tertio: Tandem S. Martha exemplum eſſe debet grati animi erga beneficia, quibus a divina bonitate cumulamur. Hæc enim Sancta ubi vidit fratrem ſuum vitæ redditum, credidit, ſe debere ejuſdem ſervituti inhærere, illum quocumque ſequi, illum ſuis opibus juvans, ac poſt ejuſdem mortem pergens eadem caritatis officia exercere erga pauperes, qui ſunt ejus imagines, quæ erga illum adhuc viventem præſtabat. Hæc omnia ut pauciſſimis verbis complectamur, S. Martha exemplar eſt ad Deum in neceſſitatibus confugiendi; exemplum eſt in illius ope confidendi; exemplum eſt gratiam eidem habendi pro bonis omnibus, quæ a divina bonitate recipimus.

V. De modo ſerviendi Deo in exercitiis caritatis;

1. Exercitia hæc aggredienda ſunt cum ſincero affectu, & ex corde, uti videre eſt in Martha domi ſuæ Dei Filium hoſpitio recipiente.

2. Cum fervore, zelo, ſollicitudine; ſed ſine turba, anxietate, & quin aliquid ſupra vires fiat.

3. Cum ſubmiſſione pro munere, ac miniſterio, cui divina nos deſtinat Providentia, & in quo vult Deus nos ſibi deſervire.

VI. 1. Occupatio, ac Miniſterium Marthæ donec Salvator vixit, fuit ei in propria illius perſona ſervire, eum Domi ſuæ recipere, illius neceſſitatibus ſubvenire &c. quod oſtendit quomodo Fideles uti debeant opibus ſuis erga Dei ſervos.

2. Poſt Salvatoris Mortem, occupatio, ac Miniſterium Sanctæ Marthæ fuit illi ſervire in perſona proximi; in corporis ſimul animæque neceſſitatibus, quemadmodum ex hiſtoria vitæ ejuſdem didicimus.

VII. In Viſitatione Salvatoris, & receptione, qua S. Martha illum recepit hoſpitio.

1. Fides, quæ ſuapte natura obſcuriſſima eſt, fuit pro Sancta Martha maximæ perſpicuitatis.

2. Spes, quæ ſemper eſt cum aliquo timore conjuncta, fit plena certitudo, ubi illa videt promiſſionem a Dei Filio ſibi factam ad unguem adimpleri.

3. Caritas ejus inſignem recipit acceſſionem per exercitationem bonorum operum, quæ illa in totius vitæ ſuæ ſpatio operata eſt.

PARAGRAPHUS II.

Fontes unde hauriri poſſit rerum copia ad ſermones hos exornandos, & Auctores, qui hoc argumentum pertractant.

Sancti Patres. SAnctus Auguſtinus *ſerm. 32. de Verb. Domini*, verba facit de viſitatione Salvatoris ad Sanctam Martham, & quomodo ab eadem exceptus fuerit hoſpitio.

Idem *ſerm.* 817. oſtendit officium, & miniſterium Marthæ dignum fuiſſe & illius religione, & illius erga Jeſum Chriſtum amore, & poſtquam caritatem illius commendavit, addit, miniſterium hoc ceſſare debere, ut Mariæ officio locum faciat.

Idem *ſerm.* 189. oſtendit præſtantiam, & privilegium Caritatis S. Marthæ quod receperit, & aluerit Jeſum Chriſtum in perſona ejus, & Apoſtolorum ipſius, & oſtendit nunc poſſe quemlibet eodem frui privilegio.

Idem *ſerm.* 103. dicit Jeſum Chriſtum dediſſe Marthæ cibum ſpiritualem, ſimulque a Martha corporalem cibum recepiſſe.

S. Chryſologus *ſerm.* 69. aliquo modo Marthæ reſponſiones increpat, eamque in duobus, vel tribus locis incredulitatis inſimulat; ſed unus in hac ſententia verſatur, Interpretibus omnibus repugnantibus.

Idem *ſerm.* 63. loquitur de Lazaro, & de prærogativis reſurrectionis ejuſdem a Salvatore in Marthæ gratiam peractæ.

S. Ambroſius *lib. 2. de officiis cap. 21. & lib. 3. cap. 21.* loquitur de affectu, liberalitate, & caritate, qua pauperes recipiendi ſunt, quod transferri poteſt ad Sanctæ Marthæ hoſpitalitatem erga Dominum, & *cap.* 32. loquitur de affectione, quam proximo teſtari debemus eidem hoc beneficium præſtantes.

S. Bernardus *in ſermone tertio de B. Virginis Aſſumptione* loquitur de Sanctæ Marthæ erga Salvatorem hoſpitalitate, ſumpta ex diei illius Evangelio occaſione: *Intravit Jeſus in quoddam caſtellum, & mulier quædam excepit illum in domum ſuam.*

Idem *de Gradibus humilit*, *cap.* 22. rurſus de eadem loquitur.

Dionyſius Carthuſianus ſermonem habet de S. Martha, qui vocari poteſt panegyricus, cum non aliud ſit, quam Sanctæ hujus elogium. Aſcetici, aliique.

Abbas Trappenſis in moralibus animadverſionibus ſuis in S. Lucam, verba facit de ſollicitudine Sanctæ Marthæ Dei Filium recipientis hoſpitio.

P. Novet tomo de vita Jeſu Chriſti in Sanctis ſuis meditationem habet pro feſto S. Marthæ.

P. Senault Presbyter Oratorii in tomo 2. Panegyricorum unum habet hujus argumenti. Concionatores recētes.

P. Texier Tomo 2. Panegyricorum.

Auctor Elogiorum Hiſtoricorum Tomo 2.

Auctor Sermonum in omnia Argumenta in Tomo 2. Panegyricorum.

Nullum inveniens Auctorem, qui ediderit collectanea peculiariter in hoc argumentum, credidi, futurum ut ſuppleri poſſit iis, quæ generatim allata ſunt in Bibliotheca Concionatorum, Scripturarum applicationibus, ac pluribus Auctorum locis, qui in Sanctæ hujus elogio locum habere poſſent, quos tamen repetere neceſſarium minime duximus. Qui collectanea ediderunt.

In Tomo primo, titulo de Amore, & Caritate erga proximum, atque in titulo de Eleemoſyna.

In Tomo altero, titulo de fervore in cultu, qui adhibetur Deo; & in Tomo tertio, titulo de bonis Operibus, ubi ſermo eſt de modo illa benefaciendi; & de vitiis, quæ ibi gliſcere poſſunt.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, applicationes Scripturarum huic Argumento.

FRange eſurienti panem tuum, & egenos, vagoſque introduc in domum tuam. Iſaiæ 58.

Qui recipit vos, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me miſit. Matth. 10.

Qui recipit Prophetam in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet, & qui recipit juſtum in nomine juſti, mercedem juſti accipiet. Idem ibidem.

Hoſpitalitatem ſectantes. Ad Rom. 12.

Hoſpitalitatem nolite oblivіſci, per hanc enim latuerunt quidam, Angelis hoſpitio receptis. Ad Hebr. 13.

Hoſpitales invicem ſine murmuratione. 1. Petr. 4.

Nos debemus ſuſcipere hujuſmodi, ut cooperatores ſimus veritatis. 3. Joann. 8.

Cariſſime, fideliter facis quidquid operaris in fratres, & hoc in peregrinos; teſtimonium reddiderunt caritati tuæ in conſpectu Eccleſiæ, quos benefacies deduces digne Deo. 3. Joann. 5.

Venite Benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum a conſtitutione Mundi: eſurivi enim, & dediſtis mihi manducare; ſitivi, & dediſtis mihi bibere, hoſpes eram, & collegiſtis me. Matth. 25.

Domine, quando te vidimus eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, & non miniſtravimus tibi? Ibidem.

Amen dico vobis, quamdiu non feciſtis uni de minoribus his, nec mihi feciſtis. Ibidem.

Non injuſtus Deus, ut obliviſcatur operis veſtri, & dilectionis, quam oſtendiſtis in nomine ejus, qui miniſtraſtis Sanctis, & miniſtratis. Ad Hebr. 6.

Non te pigeat viſitare infirmum: ex his enim in dilectione firmaberis. Eccli. 7.

Non deſis plorantibus in conſolatione. Ibidem.

Diligebat Jeſus Martham, & Sororem ejus Mariam, & Lazarum, Joann. 11

Multi ex Judæis venerunt ad Martham, & Mariam, ut conſolarentur eas de fratre ſuo. Ibidem.

Martha ut audivit, quod Jeſus venit, occurrit illi. Ibid.

Dixit Martha ad Jeſum: Domine, ſi fuiſſes hic, frater meus non fuiſſet mortuus, ſed & nunc ſcio, quia quæcumque popoſceris a Deo dabit tibi Deus. Ibidem.

Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum veniſti. Ibidem.

Dicit ei Martha; jam fœtet. Quatriduanus eſt enim; dicit ei Jeſus: nonne dixi tibi, quoniam ſi credideris, videbis gloriam Dei. Ibidem.

Martha ſatagebat circa frequens miniſterium: quæ ſtetit, & ait: Domine, non eſt tibi curæ, quod ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare? Dic ergo illi, ut me adjuvet. Luc. 10.

Dicit illi Dominus: Martha, Martha, ſollicita es, & turbaris erga plurima; porro unum eſt neceſſarium. Ibidem.

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Ibidem.

In propria venit, & ſui eum non receperunt. Joann. 1.

Exem-

BIBLIOTECA CENTRAL

Exempla, figuræ, ac ſimilitudines ex Scripturis ſanctis deſumptæ.

Modus, quo Abraham exercebat hoſpitalitatem.

Hoſpitalitas eadem cum Mundo jactat incunabula, & ſi penes S. Joannem Chryſoſtomum fides eſt, Deus hanc virtutem exercuit, cum primum omnium mortalium in terreſtri excepit Paradiſo. Sed quin adeo procul hujus initia repetamus, certum eſt primos Parentes noſtros hoſpitalitatem exercuiſſe; Abraham dum viveret, non aliud præſtantius hoc miniſterio habebat, & Scriptura docet, illum ſecus viam præſtolari conſueviſſe viatoribus, quos invitabat, urgebatque ut domum ſuam ingrederentur: Ex quo tres invitavit Angelos, ut apud ſe paulliſper reficerentur, ſtatim in tabernaculum ſuum ingreſſus Saram admonuit, eique dixit; *Accelera, tria ſata ſimilæ commiſce, & fac ſubcinericios panes.* Nonne poterat hoc imperare alicui e domeſticis ſuis, qui frequentes erant domi ipſius? Utique poterat, S. Ambroſius reſpondet; ſed ut majorem hoſpitibus ſuis honorem adhiberet, vel ut caritati ſuæ majus meritum tribueret, eam in ſocietatem officii delegit, quam pluris faciebat, & quam præ ceteris diligebat, uxorem ſuam. Uterque in eodem occupati erant miniſterio, iiſdemque caritatis operibus manus ſuas conſecrabant. Vir foris prætereuntes advenas invitabat; uxor intus menſam inſtruebat. Non ſatis erat Abrahæ ſi illis obvius occurreret; eamdem curam, ac ſedulitatem requirebat in Sara amabili pietatis, fideique ſuæ ſocia. Benedictæ ſint familiæ, ubi vir, & conjux, filii, atque famuli ſimul concurrant, ut Deo ſerviant, & proximo opitulentur eodem ſpiritu pietatis, caritatis, una eademque vitæ regula, una eademque bonorum operum commixtione.

Propheta Elias reſuſcitavit Filiū viduæ a qua hoſpitio fuerat receptus, figura ejus, quod fecit Salvator propter Martham, & Magdalenā.

In tertio Regum libro legimus, viduam caritate plenam cum Elia partitam fuiſſe modicum panis, quod illi ſupererat, cum regio illa ſumma annonæ laboraret inopia; ſimulque videmus Prophetam hunc quadam grati animi ſpecie filio ejuſdem nuperrime mortuo vitam reddidiſſe. Ne cogiteris Jeſum Chriſtum minus miſertum fuiſſe doloris S. Marthæ ac jacturæ, quam fecerat Lazari fratris ſui, quam Propheta hic miſertus fuerit matris filii ſui mortem deflentis. Dei Filius Martham amabat: *Jeſus autem diligebat Martham.* Hæc illius hoſpes erat, & ſi ita dicere fas eſt, eum beneficiis afficere aſſueta. Operæ igitur pretium erat, ut per reſurrectionem fratris ejuſdem aliquod ei præberet monumentum affectionis ejus, qua illam dignabatur. Elias quoque diligebat matrem pueri, qui mortuus erat, non ſecus ac Salvator amavit S. Martham, cujus frater jam quatriduo occubuerat. Preces fundit Elias pro reſurrectione Filii ejus viduæ, quæ illius opem imploraverat, & Propheta hic pueri a Deo obtinet reſurrectionem. S. Martha Filii Dei omnipotentiam implorat, qui eidem reſurrectionem Lazari pollicetur, & qui reipſa, ut prædixerat, reſuſcitat Lazarum.

Ardor, quo Abrahā hoſpites quærebat quos domi exciperet, nobis exhibet magnū deſiderium, quo S. Martha Dei Filiū recipere Domi ſuæ deſiderabat.

Non deeſt nobis in Scripturis loquendi ratio, & imago quædam ſollicitudinis, qua Sancta Martha quærebat Salvatorem domi ſuæ excipere in Abrahæ perſona. Dicit Scriptura Sanctum hunc Patriarcham ita caritatis ſuæ ardoribus agi conſueviſſe, ut domi ſuæ quieſcere, nequaquam poſſet; egrediebatur etiam, Scriptura teſte ipſo meridie, ipſoque diei æſtu *in ipſo fervore diei*, quæſiturus aliquam occaſionem exercendi caritatem, & amantiſſimas ponendi inſidias peregrinis, atque pauperibus prætereuntibus. Quadam die cum hoc ipſum ageret, vidit tres Angelos peregrinorum veſte indutos; illos expectare paſſus non eſt, ſed *cucurrit in occurſum eorum*, (*Geneſ.* 18.) cumque officiis ſuis illos coegiſſet, ut prandio reficiendi ejus domum diverterent, ſecundo cucurrit in domum ſuam: *Feſtinat in Tabernaculum ſuum*, cumque optime ſciret Saram conjugem ſuam iiſdem caritatis operibus oblectari, quin tercentis famulis, pluribuſque præciperet ancillis, quas habebat, uxorem ſuam arceſſit, eique imperat: *Accelera, & fac ſubcinericios panes.* Divina factum eſt miſericordia, ut quod optabamus, inveniremus. Ecce hi tres peregrini ſunt, qui domum noſtram ſuo dignantur hoſpitio: *fac ſubcinericios panes, ſed accelera.* Mox tertio currit ad gregem ſuum, & arreptum quidquid exquiſitiſſimum cenſuit, hoc famulo tradit imperans, ut quam citiſſime illud ad veſcendum præparet. Hæc omnia ſunt mirabilia; de curſu tantum, & celeritate ſermo eſt. Abraham licet vetulus huc, conjux vero illius, famulique illuc diſcurrunt. Hæc egregia eſt ſollicitudinum S. Marthæ tabula. Salvator ad illam viſendam accedit; eidem obviam occurrit. Ingreſsus ille cum diſcipulis ſuis eſt domum ejus. Omnibus ſervis ſuis utitur, ut perquam commode recipiat illum; totam ſemet ipſam occupat, ut illi deſerviat: nihil ipſi ſatis dignum videtur, ut dapes inſtruat; tanta ejus eſt ſollicitudo, ut ignea eſſe videatur. Caritatis ardor erga divinum hoſpitem ſuum ita eam exagitat, ut turbari videatur adeo, ut Salvator ipſe illam blandis verbis corripere teneatur: *Sollicita es, & turbaris.* Quid ultra? Divinæ caritatis flamma ita eam rapit, ut doleat, ſororem ſuam non ſimiliter agitari, & de hac re apud ipſum Dei Filium conqueritur: *Domine, non eſt tibi curæ, quod ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare?* (*Joann.* 11.)

Ezechiel Propheta (1. 15.) prophetiarum ſuarum capite primo admirabilem exhibet nobis figuram, quæ admodum Sanctæ Marthæ quadrat. Propheta hic ait, in viſione ſibi a Deo oſtenſa fuiſſe myſtica animalia, quæ ſimilia ardentibus, fulgentibuſque lampadibus videbantur: *Aſpectus eorum, quaſi aſpectus lampadarum.* Animalia hæc incredibili celeritate ferebantur quo Dei Spiritus illos impellebat, ac nunquam retro gradum vertebant: *Ubi erat impetus ſpiritus, illuc progrediebantur, nec revertebantur cum ambularent.* Sed quod melius adhuc exprimit ardorem Caritatis hujus Sanctæ Hoſpitis Salvatoris, hoc eſt, quod in quatuor corporis ſui partibus hæc animalia alas habebant, & ſub alis manus: *Et manus hominis ſub pennis eorum in quatuor partibus.* (*Ibid.*) Num quidquam eſſe poteſt, quod aptius exprimere valeat ardorem Caritatis Sanctæ Marthæ, & curam, qua Dei Filio famulabatur? Tota actio erat, ac tota manus, ut ei deſerviret; tota pedes erat, ac tota manus, ut eo curreret, quo illam evocaret neceſſitas; habebat alas, ut volaret quocumque præſentia ſua eſſet neceſſaria.

Quamvis noviſſimis hiſce temporibus caritas intepuerit, & hoſpitalitas, quæ una eſt ex præſtantiſſimis partibus illius, rara ſit, atque parum uſitata, non ideo tamen extincta eſt; ad hanc enim uſque diem videmus utriuſque ſexus Communitates, quæ priſtinum Chriſtianiſmi ſervantes ſpiritum, palam profitentur Domi ſuæ excipere eos, qui peregre profecti ſancta adeunt loca, & quarum prima cura eſt ægrotantium curam in Xenodochiis habere, & omnia obire Chriſtianæ caritatis munera adeo conformia inſtitutis fidei, quam amplexi fuerunt. Sed uti Sacer Textus ait, cum numerus Chriſtianorum creverit, imminuta eſt in eorum cordibus Caritas, ac Zelus adeo deferbuit, potiſſimum vero apud privatos, ut vix hodierna die aliqua ſuperſit ſcintilla in aliquibus piis animabus, quæ volunt partiri laborem ac meritum actionis adeo Sanctæ cum illis, qui ſeſe devoverunt inſerviendo pauperibus, illos per intervalla inviſendo; & ſi pares non ſunt, ut bonis ſuis opem illis afferant, ſaltem aliquo proſunt officio, quod præſtare poſſunt ipſis in ſexcentis minutis rebus opera ſua illos juvantes, eos conſolatoriis blandiſque verbis ſublevantes, de ſanctis argumentis colloquentes, bonos ſenſus inſpirantes, ſuadenteſque, ut patienter ſuſtineant mala, quibus affligantur, iiſdemque ad Cælum ſibi promerendum utantur. Quot Matronæ, quæ pie vivunt, & bona opera exercent, æquare poſſunt zelum eorum, qui magno cum fervore Miſſiones obeunt, & concionantur? Sine alia miſſione præter eam, quam illis dat Caritas, poſſent panem frangere Verbi Dei miſeris hujuſmodi aliquando, non magis corporali cibo, quam hoc indigentibus. Animas eorum alere quandoque poſſent verbis vitæ, conſuetas illis parando dapes, ſanctiſque ſermonibus illas munire, ad bene moriendum præparare, eiſque æternitatis cogitationes injicere. Nulli tandem ſunt pietatis ſenſus, quos Matronæ hujuſmodi illis immittere nequeant; cumque Dei Filio hæc omnia præſtent officia in pauperum ægrotantium perſona, quas gratias, quos Cæli favores expectare non poſſent ab illo, qui palam profeſſus eſt, quidquid quiſque pro eorum minimo fecerit, ſe tamquam ſibi factum habiturum eſſe? Ægrotantium viſitationes in Xenodochiis illi eſſent longe gratiores, quam omnes inutiles viſitationes, quas urbanitatis officia vulgus appellat. Hæc officia Caritatis poſt domeſticæ rei curam acceptam efficerent munerum viciſſitudinem, quæ ſancte pias animas occupare poſſent; aſſiduitas in Templis atque prolixæ preces, in quibus complures totam pietatem conſtituunt, ad tempus intermiſſæ ad Magdalenæ officia cum officiis Marthæ permiſcenda, non eſſent minus jucundæ Deo; immo illi jucundiores acciderent poſt operam hanc adeo inſignem ſedulo eidem navatam.

Applicationes quorumdam Scripturæ locorum huic argumento.

Amor Filii Dei erga Martham, Magdalenā, & Lazarum fratrem earum, non erat communis, ſed peculiaris, & eximius.

Diligebat Jeſus Martham. Joann. 11. Non de vulgari dilectione intelligenda ſunt hæc verba, quæ ex undecimo S. Joannis capite deſumo ad inſignis S. Marthæ elogium exornandum. Verum eſt, quocumque modo nos dignatus fuerit diligere Deus, nobis accidere bonum, quod numquam ſatis æſtimandum eſt: o nos beatos, ſi æquo animi noſtri officio uti ſciremus eo privilegio, quod nobis divina exhibet providentia! Verum non ideo ſatis locuples invenire poſſumus laudum argumentum eo in amore, quo homines paſſim complectitur. Amoris hujus, abſit verbo invidia, ille prodigus eſt, eumque illis impertit, qui ſunt indigniſſimi: ita enim hos amavit ingratos, qui licet ſummis affecti beneficiis, quibus in ſingula fere momenta cumulabat illos; & licet ille hunc amorem ipſis per os Prophetarum ſuorum profiteretur, tamen ſe ab illo amari credere nolebant: *Dilexi vos, dicit Dominus; & dixiſtis, in quo dilexiſti nos?* (*Malach.* 1.) Ita amat eos etiam, quos illegitimi affectus quotidie ab illius avocant cultu, ut in mundi inimici ejuſdem partes proripiant. Illos ſuis prævertit gratiis, & quin doleat ipſos ſibi nequaquam vices rependere, patienter expectat reditum eorum, dum illi obdurata cervice ab eodem recedere pergunt, ut cupiditatem, qua trahuntur, ſequantur. Sed præter hunc vulgarem, communemque amorem, in Deo ſpecialis adeſt amor, atque diſtinctus, quem reſervat animabus, quas novit Dei Miſericordia, ubi eidem placitum fuerit ex turba ſecernere, ut ſuper illas modo prorſus peculiari ſuas opes effundat. Talis fuit amor, quo Dei Filius S. Joannem Evangeliſtam proſequebatur: *Diſcipulus quem diligebat Jeſus.* (*Joann.* 11.)

Talis etiam amor, quo S. Martham dilexit, effecitque, ut illa Filio Dei jugiter deſerviret, eumque ſequeretur: *Jeſus autem diligebat Martham.*

Reciprocus amor Sanctæ Marthæ & ſororis ejus erga J. C.

Diligebat Jeſus Martham, & Mariam, & Lazarum, Jo: 11. Si Dei Filius utramque ſororem hanc diligebat, fatendum eſt, viciſſim ab illis fuiſſe dilectum, & ex omnibus piis mulieribus, quæ illum ſequebantur, nullam fuiſſe, a qua magis obſervaretur. & diligeretur, præ Martha, & Magdalena. Etenim quin de hac loquamur, quæ ſeorſim meretur elogium; ubi Lazarus obiit, & dolor, quo S. Martha affligebatur, ex corde ſuſpiria, ex oculis lacrimas, ex ore querimonias elicuit, numquam aliquid illi elapſum eſt, quod ipſius erga Dei Filium obſervantiam minueret; & licet ſummo in ipſa ille uſus rigore videretur, hæc tamen numquam vel modici amoris, vel crudelitatis, vel contemptus inſimulavit. Noverat quidem illa, Jeſum, ex quo Lazarum ægrotare ipſi nuntiatum fuerat, duobus diebus ibi adhuc manſiſſe ubi nuntium acceperat; nihilominus de hac re non eſt conqueſta, & rata illum legitimis cauſſis detentum fuiſſe, nihil eidem exprobravit. Cum tandem ille domum ejus venit, obviam ipſa venienti cucurrit ea feſtinatione, quæ ſatis amorem ejuſdem teſtabatur. Nihil niſi ſumma cum obſervantia conqueſta, quin illius moram incuſaret, dicit ſolum, fratrem ſuum non moriturum fuiſſe, ſi celerius ipſe adveniſſet; *Domine ſi fuiſſes hic, frater meus non eſſet mortuus.* Sciebat enim illa mortem nequaquam auſuram fuiſſe interficere Lazarum præſente Dei Filio, neque ægrotantem coram medico auferre. Sed confidentiæ plena ſimul adjecit, malum, quantumcumque eſſet, nequaquam remedio cariturum, dummodo vellet ille ſuas ad Deum Patrem interponere preces, ac ab eo pro Lazari vita deprecari: *Sed & nunc ſcio, quia quæcumque popoſceris a Deo, dabit tibi Deus.* (*Jo:* 12.)

Beatus qui intelligit ſuper egenum, & pauperem. Pſ. 40. Inſueta loquendi ratio! videtur enim potius dicendum fuiſſe; Beatus, qui reſpicit, qui audit pauperem, vel pauperi opitulatur. Sed vulgari hoc verbo *intelligendi ſuper egenum* Propheta edocere nos voluit, ſtudendum eſſe, ut pauper intelligatur, & inveniatur: Dei Filium cum oculis fidei inquirendum eſſe; non autem credendum, quod ibi videtur, ut credatur, quod ibi non videtur, ſibi perſuadendum eſſe J. C. in pauperum perſona reſidere, & ibi noſtram operam, noſtraſque eleemoſynas recipere. Sed parum eſt aſſerere, J. C. in pauperem continere; dicamus eum ibi ita vere adeſſe, ut illum ibi præferre eidem ipſi valeamus ſeſe in ara immolanti, & cum hominibus in terra conſueſcenti.

Quid ſignificet illud Prophetæ verbum: *Beatus qui intelligit ſuper &c.*

Sollicitudine non pigri, ſpiritu ferventes, Domino ſervientes. *Rom.* 12. Hæc verba, S. Thomas in hunc locum ait, ſunt metaphorica; metaphora ducta ab aqua igni admota, quæ antequam caloris ignem ſentiat, quieſcit, neque movetur; ſed prout calefit, intumeſcit, ebullit, agitatur, & niſi prohibueris, ex lebete ſtatim exſiliet. Hæc ſatis apta videtur S. Marthæ figura. Caritatis fervore calefacta, quo Dei Filius cor ejus incenderat, non poteſt amplius otiari; ſeſe occupet, neceſſe eſt, operetur, egrediatur, ut ita dicam extra ſe per praxim virtutum omnium, quas propter divinum hoſpitem ſuum exercet, & impatiens amoris, quo Salvatorem diligebat, ardor ita illam agitavit, ut etiam eodem turbata videretur, quemadmodum teſtatur Evangelium: *Sollicita es, & turbaris.*

Zelus ac fervor Marthæ ſimilis aquæ ferventi quæ agitatur, extrinſecus effunditur.

Porro unum eſt neceſſarium, Jo: 11. Juxta litteralem verborum ſenſum Dei Filius innuere volebat, ſe indigere parvo, & primas dapes, quæ ſibi apponerentur in menſa, ſibi futuras ſatis. Verum cum Sancti Patres deprehendant in his Salvatoris Verbis myſterium; cumque illa ſalutaribus documentis ſint gravia, ex interpretum ſententia denotant præcipuam conditionem, quæ inveniri debet in actionibus exterioribus, quibus aliquis operam navat, eſſe habere Deum pro cauſſa, illius gloriam, noſtramque, & proximi ſalutem ſpectare, cui opem ferre, & auxiliari in neceſſitatibus ejus conamur. Alioquin enim opera bona non ſunt, neque actiones virtutis, ideoque nihil merentur pro Cæli gloria, quemadmodum alibi Salvator idem docet: *Quam mercedem habebitis?* (*Matth.* 5.) Defectus alii ſunt accidentales, neque ipſum opus corrumpunt; hoc vero illud deſtruit, ac facit inutile, pro Deo, atque æternitate.

Licet Dei Filius Magdalenæ partem præferat, laudat tamen & Marthæ partem in publicis Evangelii locis, adempta tamen turba, & nimia feſtinatione.

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. *Luc.* 12. Cum Dei Filius S. Magdalenam prætulit Marthæ, huic ſignificavit, licet miniſterium illius bonum eſſet, illud ſororis tamen eſſe anteferendum; opus ejus cum tempore periturum, illud vero ſororis permanſurum in æternitatem. Magdalena, verum eſt, ſummum bonum amabat in tempore, illud adhuc amat in æternitate: & cum bonum hoc nullis ſit vicibus obnoxium, amor illius nulli obnoxius eſt mutationi. Cum S. Martha ſeſe exerceret in operibus miſericordiæ, exercitationem mutavit, cum mutavit conditionem, cumque in cælo calamitoſos non reperit, illis opem ferre non debuit amplius. Nam, ſicuti fidelibus S. Auguſtinus dicebat: cum non erunt amplius miſeri, non miſerebimini, cum non erunt amplius peregrini, non excipietis hoſpitio, cum non erunt amplius mortui, illis parentare non debebitis: *Tolle famem, cui frangis panem? Tolle peregrinationem, cui exhibes hoſpitalitatem? &c.* (*Aug. ſerm. de verbis Dom.* 27.) At certum eſt hæc omnia in Cælo officia ceſſare, quia numquam hujuſmodi neceſſitates ibi inveniuntur, & ibi locum non habitura eſt miſericordia, qua inde omnis exſulabit miſeria. Certum eſt occupationem hanc eſſe ſanctiſſimam, ſed injuſtum eſſet, ſi ad illam perennandam cuperemus, proximi noſtri neceſſitates ſemper perſiſtere, & hunc ſemper eſſe miſerum, ut ſemper eſſe poſſemus miſericordes. Hæc omnia ſatis oſtendunt Magdalenæ munus vere præferendum fuiſſe Marthæ miniſterio in eo, quod cum ejus in terris occupatio fuerit amare Deum, illum adhuc in cælis amatura eſt, ac æternam felicitatem ſuam inventura in re eadem, ubi in terris ſuam requiem nanciſcebatur. Non mutabit vota, neque affectum, quemadmodum non mutavit objectum. Hæc tamen omnia non prohibent quominus Marthæ miniſterium eximium fuerit, ſimulque aliquo in ſenſu utilius, quod ad Deum ſimul, & proximum referebatur, quod cum Magdalenæ officium non ita facile ab omnibus poſſet exerceri, Marthæ exemplum facilius homines imitantur, quia aſcendentes veluti per gradus ad Deum, via, quam hæc ingreditur, hominibus vulgo facilior, ac tutior eſt.

Si Mundus adeo male recepit Salvatorē cum naſceretur, Martha illū longe aliter recepit, ubi illum cognovit.

Filius hominis non habet, ubi caput reclinet. *Luc.* 9. Cum Dei Filius in hunc mundum venit, ne domum quidem in oppido Bethlehem invenit, ubi poſſet habitare, cumque diverſoria repleta eſſent omnia, naſci debuit in miſero, deſertoque tugurio. Ita primum ab hominibus exceptus fuit, ſed tandem inventa eſt mulier inſigni caritate prædita, quæ, dum ille inter illos verſaretur, aliquid illi deeſſe paſſa non fuiſſet, ſi quibus rebus indigeret, cognoſcere potuiſſet; quæ illum excepit hoſpitio, ubi ille voluit, & quæ nullis pepercit ſumptibus, ut illum officioſe, & peramanter exciperet. Hoc igitur probrum, quo Salvator homines inſimulavit, quaſi non excepiſſent illum, cum deſcendit in terras; hoc inquam probrum ad reliquos homines dirigatur, eſto; tu vero Sancta, & humaniſſima Salvatoris Hoſpita, hujus probri penitus expers es, quandoquidem excepiſti illum non in tugurio, neque in ædium tuarum angulo; ſed illum honorifice excepiſti, illi præparaſti conclave, non quidem illius meritis, & dignitati ſatis decorum, ſed quantum viribus licebat tuis, ut ibi non ea tantum, quæ ad vitam ſunt neceſſaria, ſed ea etiam quæ ad vitæ hujus commoda pertinent, inveniret. Omnia illi obtuliſti, quæ ſi ille accipere dignatus fuiſſet, ſummopere fuiſſes gaviſa.

In quo turbā, & ſollicitudo reprehendi poſſit etiam in Caritatis exercitiis.

Maledictus qui facit opus Dei negligenter, vel *fraudulenter*. Jer. 48. Deus fervorem poſcit, zelum, ſolertiam in iis, qui ſibi deſerviunt; ſed non deſunt quædam opera bona, ubi feſtinatio, ac ſollicitudo magis obſunt, quam proſint, cujuſmodi ſunt actiones, quæ ad corporis potius, quam ad animæ neceſſitates, ſalutemque proximi referuntur. Talia erant caritatis officia, quæ Martha erga Salvatorem exercebat. Si nos lis exerceremur ſecundum ea media, quæ Deus nobis ſuppeditavit, & pro eo tempore, quod muneris noſtri officium nobis permittere poteſt; tunc omnis turba eſſet inutilis; & cura noſtra non eſſe debet inquieta, ita ut cum animi ægritudine, atque contentione nos ab aliis officiis noſtris avertat. Hujuſmodi eſt cura domeſticæ rei, quoad victum, veſtitum, aliaſque neceſſitates, quas ſingillatim in Evangelio memorare dignatus eſt Filius Dei. Hoc in ſenſu, S. Auguſtinus ait, ille S. Marthæ ſollicitudinem arguit; non enim reprehendit hoſpitalitatem, quam exercet, ſed turbam ob eas res quæ non erant meræ neceſſitatis, ſed tantum urbanitatis, & officii. In Providentiæ curis nonnumquam eſt quieſcendum; poſtquam id fecimus, quod poſitum erat in noſtra poteſtate; neque exterioribus licet bonis, & ab officii noſtri ordine non alienis ita occupari debemus, ut relinquamus orationem, aliaque pietatis officia, vel ſaltem ut præferamus ea, quæ meræ caritatis ſunt, atque ſupererogationis, iis, quæ neceſſitatis ſunt atque juſtitiæ, vel denique, ne majorem impendamus curam iis, quæ ſunt exteriora, quam cordi, intimæque parti, quæ prima, ac potiſſima eſſe debet occupatio noſtra. Hac de re Salvator hic S. Martham admonet, quo conſilio in caritatis exercitationibus utendum eſt nobis.

Quomodo S. Martha felicitatem habuit videndi, & intelligendi peculiari modo quod Judæi neque viderunt neque intellexerunt.

Dico enim vobis quod multi Prophetæ & Reges voluerunt videre, quæ vos videtis, & non viderunt: & audire, quæ auditis, & non audierunt. *Luc.* 10. Felix ergo S. Martha! quæ videt non quidem oculis carneis, ſed fidei, quod Judæi indiſcriminatim viderunt, quin illud cognoſcerent, ſub humanitatis tegumento. Nonne in J. C. cognovit Martha Mediatorem, & viam ſalutis noſtræ, Victimam noſtræ reconciliationis, Auctorem, & conſummatorem fidei noſtræ, Principium gratiarum omnium, ac omnis boni, quod in nobis eſt, illum per quem gratia data eſt, & ex cujus plenitudine ſumus omnes repleti: *De plenitudine ejus nos omnes accepimus?* (*Jo:* 1.) Hoc Judæi non viderant, hoc oculi mentis a Cæleſti Patre dati effecerunt, ut Martha videret. Habebant quidem oculos Judæi, ut viderent, & non videbant; habebant aures, ut J. C. audirent, & non audiebant, quia aggravatum erat cor illorum. At S. Martha ex illis erat, quorum cor mundum eſt, & jam videbat Deum ſuum, tamquam beatiſſimus ille ſenex Simeon, ſub hominis forma. Erat illa ex beato numero eorum parvulorum, & humilium, quibus dicitur revelaſſe Deus ea myſteria, quæ ſunt ſapientibus ſæculi abſcondita: *Abſcondiſti hæc a ſapientibus, & revelaſti ea parvulis.* Igitur Phariſæorum oculi J. C. videbant, quin eſſent beati, quia neſciebant illum, ſed felices erant oculi

BIBLIOTECA CENTRAL

S. Marthæ, quia fide erant illuſtrati: *Beati oculi, qui vident quæ vos videtis, & aures, quæ audiunt, quæ vos auditis.*

Quam felix & ſancta ſit vitæ activæ cum contemplativa conjunctio.

Martha autem ſatagebat circa frequens miniſterium. Jo. 11. Martha iis erat intenta, quæ neceſſe erant, ut Salvatorem hoſpitio reciperet. O quam felix eſt domus, ubi & contemplationi, & actioni vacatur, ubi Martha Mariam vocat in ſubſidium, ubi oratio, & ſolitudinis amor laborem Marthæ, ejuſque exteriores occupationes ſanctificat! Videte quomodo iſtæ duæ ſorores ſapientia deſuper immiſſa partiuntur officia, quæ ad ſingularum pertinent dona. Martha non invidet Mariæ, neque Maria Marthæ. Si quæritur Martha, hoc accidit, quia ſentit actionis, & diſſipationis, quæ illam comitatur, tumultum; & quia in muneribus, cum eligenda ſunt, ſemper tranquillitas, ſolitudo, oratio, & in Deum attentio præferenda ſunt. Querebatur ergo Martha de pondere, quod ad aliquot momenta eam fraudabat ſanctis precum, & contemplationis deliciis; ſed illi Mariæ preces auxiliabantur, non ſecus ac Martha illius opem his verbis implorat: *Non eſt tibi curæ, quod ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare?* (Joann. 11.)

Exteriora diſſipant miniſteria niſi magna adhibeatur ſibimet diligentia.

Et reſpondens dixit illi Dominus; Martha, Martha, ſollicita es, & turbaris erga plurima. Jo: 11. Quæ documenta nobis S. Martha hac ſollicitudine tradit? Nos docet, licet labor pro fine Deum habeat, & Eccleſiam, nihilominus diſſipare, & exſiccare cor, & ad murmur impellere, niſi in pœnitentiæ, ac ſubmiſſionis Spiritu accipiatur. Quo major eſt zelus, & ſollicitudo, veluti in S. Martha, eo major requiritur vigilantia, ne animus diſſipetur. Hæc anxietas plerumque non alium habet fontem, quam ſpiritum humanum, qui rebus in omnibus eniteſcere cupit, qui ſibimet ſatisfacere quærit, evitare probra, & laudes mereri; activitas enim, quam Dei Spiritus inſpirat, tranquilla & ſubjecta eſt, non enim vult, niſi Dei voluntatem. Turba inde plerumque oritur, quod facere volumus plura, quam poſſimus, vel aliter, ac poſſimus; idque non ſine quodam ſuperbiæ ſpiritu. S. Martha conſtans permanſit ex quo ad illam Dei Filius locutus eſt, ac taliter actioni ſuæ impendit operam, ut unum illud cogitaret, quomodo tranquille vocationem ſuam adimpleret, poſteris relinquens exemplum Domino voluntates noſtras, non Dominum voluntatibus noſtris ſubjiciendi.

Quid poſſumus dare viro iſti? Tob. Arbitror Salvatorem pro S. Martha Patri æterno eadem dixiſſe verba, quæ junior Tobias patri ſuo loquens de Angelo, qui ſibi peregre profecto præſentem opem tulerat: *Quid poſſumus dare viro iſti? Quid poſſumus dare mulieri iſti?* in præmium officiorum omnium, quæ mihi humaniſſime præſtitit in itinere, ac peregrinatione mea ſuper terram? Eram ſine domo, ac perfugio, & illa mihi ſuam obtulit domum. Hæc me domi ſuæ excepit, aluit, detinuit: illa omnibus neceſſitatibus meis conſuluit; illa mihi in perſona mea hæc omnia præſtitit. Tunc ille huic non dimidium tantum bonorum ſuorum, verum etiam regnum ſuum integrum obtulit: quod illum factum eſſe cum omnibus, qui ejuſdem exemplum ſecuti, caritatis opera exercuerint, teſtatur Evangelium. Eos coram omnibus hominibus commendabit, eis gratum animum teſtabitur, eoſque æterna gloria remunerabitur.

PARAGRAPHUS IV.

Loca & ſententiæ Sanctorum Patrum hujus Argumenti.

NUmquid malum erat, quod Martha agebat? Quis noſtrum ſatis explicat verbis, quantum ſit bonum hoſpitalitatem miniſtrare Sanctis! Si quilibet Sanctis, quanto magis capiti, & præcipuis membris, Chriſto, & Apoſtolis? S. Auguſt. ſer. 189.

Nonne unuſquiſque veſtrum habens hoc hoſpitalitatis bonum, quando audit, quid Martha faciebat, dicit apud ſemetipſum: o beata, o felix, quæ ſuſcipere Dominum meruit, cujus hoſpites Apoſtoli facti ſunt? Idem ibidem.

Ne tu deficias, quia non potes, quod Martha, ſuſcipere Dominum in domum tuam cum Apoſtolis ſuis; facit te ipſum ſecurum: quando uni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis. Idem ibidem.

Opus ergo magnum eſt, & valde magnum, quod præcipit Apoſtolus dicens: Neceſſitatibus Sanctorum communicantes, hoſpitalitem ſectantes. *Per hanc quidam neſcientes ſuſceperunt Angelos.* Idem ibidem.

Martha Soror Mariæ circa plurima fuerat occupata; equidem agebat rem neceſſariam, ſed non permanſuram, agebat rem viæ ſed non patriæ, agebat rem peregrinationis, ſed non poſſeſſionis. Idem ſerm. 254.

Agebat Martha, quod pertinebat ad neceſſitatem eſurientium; magnum opus, tranſitorium. Idem ibidem.

A te, Martha, quod elegiſti, auferetur, ut quod melius eſt detur; auferetur enim a te labor, ut requies detur. Idem ſermon. 105.

Quid enim? putamus reprehenſum eſſe miniſterium Marthæ, quam cura hoſpitalitatis occupaverat, quæ ipſum Dominum hoſpitio receperat? Quomodo recte reprehendebatur, quæ tanto hoſpite lætabatur? Idem ibidem.

Diſce, Chriſtiane, ſine diſcreptione exhibere hoſpitalitatem, ne forte, cui domum clauſeris, cui humanitatem negaveris, ipſe ſit Deus. Idem.

Suſcepit famula ſpiritu paſcenda Dominum in carne paſcendum. Idem.

Qui ſcis num Deum ſuſcipis, cum hominem putas? S. Ambroſ. lib. de Abraham.

Vides quia Abraham Deum recepit hoſpitio dum hoſpites quærit; vides quia Loth Angelos recepit: unde ſcis, an tu cum ſuſcipis hominem, ſuſcipias Chriſtum, cum in hoſpite Chriſtus ſit, quia Chriſtus in paupere eſt, ſicut ipſe ait. Idem in Officiis.

Tanta eſt apud Deum hoſpitalitatis gratia, ut ne potus quidem aquæ frigidæ a præmiis remunerationis immunis ſit. Idem ibidem.

In paupere ab Abraham ſuſcipitur Chriſtus, antequam eſſet. S. Chryſologus ſerm. 122.

Martha, ante te eſt reſurrectio, quam tam longe mittis. Idem ſerm. 96.

Nunquam amor Dei eſt otioſus, operatur enim magna, ſi eſt: ſi vero renuit operari, amor non eſt. S. Gregorius in homiliis.

Divinus amor mobilis ſemper, inceſſabilis, ſemper fervidus. S. Dionyſius.

Quid dicturi ſumus, vel quam excuſationem habere poterimus, qui amplas, & ſpatioſas domos habemus; vix aliquando dignamur accipere peregrinum; ignorantes, immo non credentes, quod in peregrinis Chriſtus excipitur. S. Auguſt. ſerm. 62. de tempore.

Si laborioſum, & faſtidioſum nobis eſt in pauperibus recipere Chriſtum in patria noſtra, timeo ne nobis invicem reddat, ne recipiat nos in beatitudine ſua. Idem ibidem.

Magis Deus penſat ex quanto quis agit, quam opus, quod fecit. Liber de Imitat. Chriſti l. 1. c. 15.

Plus fecit Chriſtus ſuſcitando Lazarum, quam auſa eſt ipſa fides ſperare. Idem. Serm. de Lazaro.

O Martha, magna, nobis tua fidei inſignia tribuis; ſed quomodo cum tanta fide diffidis? Veni, inquis, & vide; cur, ſi non deſperas, non ſequeris, & dicis, & reſuſcita? S. Bernard. de Grad. Humilit. c. 22.

Scit ipſe, cui non eſt opus, ut aliquid dicatur, quid deſideremus; ſcimus quidem quod omnia poteſt. Sed hoc tam grande miraculum, tam novum, tam inauditum & ſi ejus ſubeſt potentia, multum tamen excedit univerſa merita humilitatis veſtræ. Idem.

Sufficit nobis potentiæ locum, pietati dediſſe occaſionem, manentes patienter expectare quid velit, quam imprudenter quærere, quod forſitan nolit. Idem ibidem.

Amor exæſtuat, ſe ipſum non capit, immenſitatem Dei æmulatur, dum metam neſcit ponere affectui. Gilbertus Abbas ſerm. 29. in Cantic.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologiæ fontibus hoc in argumento valeat hauriri?

S. Martha in Eccleſia cognoſcitur ſub nomine Hoſpitæ J. Chriſti.

INter eos omnes, qui hoſpitalitatem exercuerunt, fatendum eſt, neminem fuiſſe S. Martha vel beatiorem, vel amantiorem; habuit enim privilegium ſæpe Dei Filium domi ſuæ hoſpitio recipiendi, eidem menſæ accumbenti miniſtrandi, eique omnia officia, quæ peregrinis præſtari conſueverunt, præſtandi. In Eccleſia univerſa cognoſcitur ſub vocabulo Hoſpitæ J. C. & ſi Magdalena celebratur ex ſui amoris diſcrimine; Martha ex hoſpitalitatis ſuæ charactere commendatur.

Quam accepta Deo ſit hoſpitalitas?

Hoſpitalitatis officia ad omnes pertinent; diſtinguendi tamen illi ſunt, qui meritis diffluunt. Qui recipit juſtum, Scriptura inquit, juſti mercedem recipiet. Deus tanti facit virtutem hoſpitalitatis, ut merito nobis accenſeat aquæ frigidæ calicem, quem propter ipſius amorem alicui dederimus. Abraham quærens peregrinos, a Deo meruit inviſi. Loth Angelos recepit domi ſuæ, & fortaſſe tu ipſe recipies J. C. ſub pauperis figura, habituque latentem; ſibi enim factum exiſtimat quidquid pro indigentibus fit; quidquid illis datur. Veniſtis, ait ille, ut me in carcere poſitum viſeretis; nudus eram, & mihi veſtimenta tribuiſtis, quibus contegerer. Apoſtoli nihil primis fidelibus magis commendabant, quam hanc hoſpitalitatis virtutem; S. Paulus vult Epiſcopos eſſe hoſpitales. Primi Epiſcopi ædes ſuas in hoſpitum receptacula convertebant, & domus illæ, quas modo *palois*, & *hotels* appellamus, erant hoſpitum diverſoria, & perfugia. Fideles omnes in primitiva Eccleſia domi ſuæ advenas excipiebant, & credebant, ſe bonorum ſuorum eſſe tantum œconomos, in quorum partem ſibi evocandi eſſent egeni. Arbitrabantur ſibi tamquam ejuſdem Patris filiis in communi eſſe vivendum, & ſi quid Chriſtiano ab ipſis negaretur, idem eſſe ac ſi Dei ipſius Filio negaretur.

Affectio, & bona voluntas S. Marthæ fuit Salvatori magis accepta, quam bonû quod ab ea recipiebat.

Sæpius attendendus potius eſt affectus, quam merita, quibus de nobis alii merentur; hæc non tam movere nos decet, quam amor, & æqua voluntas quam nobis teſtantur, cujus major habenda ratio eſt, quam ſi magnum aliquid nobis tribuatur. Ita bona hæc voluntas, hæc intentio recta, & ſancta affectio ſibi Filium Dei conciliandi, obtinuit, ut idem Salvator apud eamdem diverſari, cœnare, & habitare gauderet; & Sanctæ hujus mulieris liberalitas illum coegit, ut eam beneficiis cumularet, ſuiſque precibus, quidquid ab ea peteretur, concederet.

Præſtantia confeſſionis Fidei, quam edidit Sancta Martha.

Admirabilis fuit fidei confeſſio, quam S. Martha edidit, ſemper credidi, inquit ita Filio Dei, te eſſe Meſſiam parentibus noſtris promiſſum, verum humani generis reparatorem, Filium Dei vivi, *Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum veniſti.* Unus eſt S. Petrus primum viſibile caput Eccleſiæ, qui ſimilem ediderit confeſſionem. Sancta Martha ope luminum Salvatoris ſe ſe attollit ſuper ea omnia, quæ viſibilia ſunt, ſuper ea, quæ Prophetæ videre potuerunt, ſupra fidem Patriarcharum, viva fide altiſſima ſimulque profundiſſima Religionis noſtræ cognoſcens myſteria. Cognoſcit quippe Trinitatis Myſterium, quoniam loquitur de Æterna Patris generatione. Deum videt viventem, qui generat, & communicat Filio vitam, atque ſubſtantiam. Cognoſcit qua in re unigenitus hic, & naturalis Filius a filiis adoptionis differat; cum hi ſint Filii Dei morientis, ille vero genitus a Deo vivente, tamquam ſecundo vitæ divinæ principio. His etiam verbis teſtatur, ſe penetrare Incarnationis Myſterium, quoniam Dei Filium nominat Chriſtum, videlicet Unctum Domini, miſſum ab Æterno Patre pro hominum ſalute.

Deus pias animas illuſtrat, eiſque præbet cognoſcendas veritates æternas.

Hæc prima eſt Dei gratia erga pias animas; illuſtrat illas, eiſque aperit, quod ceteris vulgo Fidelibus abſconditum eſt. Viſne, dicit Iſaias, haſce craſſas ignorantiæ, erroriſque tenebras, quæ mundo caliginem offundunt diſſipare? Verbo, viſne particeps fieri ſcientiæ Sanctorum? *Dedit illa ſcientiam Sanctorum:* (*Iſaiæ* 18.) frange panem, ut illum pauperibus diſtribuas: *Frange eſurienti panem tuum;* (*Sap.* 10.) excipe hoſpites advenas: *Egenos, vagoſque induc in domum tuam;* indue eos, qui nudi ſunt, & miſerere carnis, hoc eſt, proximi tui: *Cum videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne deſpexeris.* Polliceor tibi, Propheta inquit, Deum poſt hæc repleturum eſſe luminibus ſpiritum tuum. Oſtendet tibi in luce adeo pura virtutis pulcritudines, ut deleturæ ſint ex cogitatione tua bonorum terræ hujus memoriam. *Tunc erumpet quaſi mane lumen tuum; orietur in tenebris lux tua &c.* (*Ibidem.*) Viſne intellectum tuum iiſdem illuſtrari luminibus, quibus repleta fuit S. Martha? Exemplum illius imitare; ordire a bonis operibus, quæ eadem exercuit, & Deus eadem tibi lumina communicabit. At enim, aliquis fortaſſe inquiet, hoc eſſe naturæ ordinem invertere, atque hominem illuminandum eſſe antequam agat. Hoc fortium ſpirituum perfugium infirmiſſimum eſt; & ajunt, ſtatim ac illos de Religionis veritatibus perſuadebimus, ſe ſtatim ſemet ſubdituros eſſe noſtris conſuetudinibus, & quæ ipſi facimus ſe quoque facturos. Eſto; illuminatus ſis, oporteat, antequam agas: ſed ſufficit ad id illuſtratum eſſe primis ſuperni luminis radiis. Agant, quod oriens hic fulgor eos docet, & ille creſcet, ut ipſi videant, quod antea minime videbant. *Quiſquis ergo vult audita intelligere, feſtinet, quæ jam audire potuit opere implere;* quæ verba ſunt S. Gregorii. Animi ægritudines, quæ prohibent, ne hi ſpiritus fortes agant, totidem ſunt integumenta, quæ illis veritatem abſcondunt. Ejiciant haſce ægritudines; etenim S. Auguſt. ait, nonne ridicula res eſſet videre velle objecta, antequam ea auferantur linteamina, quibus oculi noſtri teguntur?

Ex tradito S. Marthæ Salvatoris conſilio intelligimus quænam ſint vitia, quæ bonā actionem corrūpunt & ea quæ illius tantum merita, & pretium imminuunt.

In morum diſciplina certiſſimum axioma eſt, cum virtutes omnes inter duo extrema ſint poſitæ, cumque tum exceſſu, tum defectu æque peccari poſſit, illis neceſſario tenendam eſſe auream mediocritatem, & juſtum inveniendum temperamentum, quod illarum meritum, pretiumque conſtituit. Itaque mirum nemini eſſe debet, ſi bona opera, quæ non aliud ſunt quam harum virtutum praxis, & exercitatio, ſuas pariter habeant regulas, juſtaſque menſuras, extra quas hæ bonæ actiones in vera degenerant vitia, ac nullius meriti exiſtunt coram Deo. Non ideo tamen dixerim, defectus omnes, qui in bonum aliquod opus obrepere poſſunt, tales eſſe, ut ſemper valeant illud omnino corrumpere, ejuſque naturam mutare, auferentes illi omne meritum, qualis eſſet intentio prava, cum aliquid fit ob jactantiam, vel humanos reſpectus. Sunt qui bonorum operum tantummodo pretium imminuunt, quales erant illi, quos Dei Filius in Sancta Martha reprehendit, & de his potiſſimum loquor; res ipſa bona eſt, modus tantummodo corrigendus eſt, proficiendo ex conſiliis, quæ Salvator tradit hoſpitæ ſuæ, ex quibus dubitandum non eſt, quominus illa profecerit. Hunc ex illius defectibus non ſecus ac virtutibus fructum percipere poſſumus, quem hiſce verbis expreſſum legimus: *Martha, Martha, ſollicita es, & turbaris erga plurima: porro unum eſt neceſſarium.* (*Joann.* 11.)

Diſtinguenda eſt anxietas a fervore.

Fervor, & zelus hoc loco non eſt confundendus cum turba, & anxietate, quæ in bonorum operum praxi haberi poteſt, ſive agatur de officiis muneris ſui adimplendi, ſeu de re aliqua ad Dei gloriam aggredienda. Sed cum duo hæc plurimum inter ſe habeant ſimilitudinis, eas ſecernere operæ pretium eſt. Profecto fervor, & zelus nonnihil anxietatis habent, & ſæpe etiam hoc nomine appellantur. Ita S. Paulus modo ait, *Caritas urget nos*, & modo ait anxietatem quam pro omnibus habet Eccleſiis nullam ipſi requiem permittere: *Inſtantia mea quotidiana, ſollicitudo omnium Eccleſiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor?* (2. *ad Cor.* 11.) Hæc anxietas eſſe videtur, ac turba, vel aliquid nonniſi abhorrens: undenam ergo fit, ut illa ſit virtus, hæc noxa? ut ille zelus, ac fervor nuncupetur; hæc anxietas, & ſollicitudo? *Sollicitudo? Sollicita es, & turbaris.* (*Ibidem.*) Si turbari non licet, cur zelus quo agebatur Propheta efficiebat, ut præ impatientia tabeſceret, cum videbat peccatores Dei legem infringere? *Vidi prævaricantes, & tabeſcebam;* (*Pſ.* 118.) & cur Apoſtolus ſentiebat ſe abſumi igne, quem in corde ipſius inflammabat zelus, ubi proximus ſcandalum aliquod patiebatur? *Quis ſcandalizatur, & ego non uror?* (*Supra.*) Verum ut duo hæc ſimul conciliemus, quæ ſibimet adverſari videntur, hac utor diſtinctione; hinc quidem cum zelo, & fervore caritatis opera eſſe amplectenda, neque enim Deus pati poteſt inertes hos ſervos, quorum tepor illi ingerit nauſeam; repellit frigus illud, quod in ignaviam degenerat, quod re nulla afficitur, omneſque caſus nullo habet in diſcrimine. Non cenſet in famulorum ſuorum numero illos, qui omnia negligenter operantur, & qui ſatis oſtendunt, ſe de his minimum laborare. *Maledictus, qui facit opus Dei negligenter.* Fervorem exigit, zelum, alacritatem. Verum non deſunt bona quædam opera ubi feſtinatio, & anxietas obſunt magis, quam proſint, cujuſmodi ſunt actiones, quæ corporis potius neceſſitates reſpiciunt, quam animæ, vel ſalutem proximi; qualia erant caritatis opera, quæ Martha erga Salvatorem exercebat. Temet exerces juxta ea adminicula, quæ Deus tibi præbuit, & juxta illud tempus, quod tui muneris officium tibi permittere poteſt; tunc anxietas inutilis eſſet; & cura tua non migrare debet in anxietatem, quæ tibi ægritudinem afferat, & ab aliis officiis avertat. Hujus generis eſt cura, quam gerere debes familiæ tuæ in iis, quæ pertinent ad cibum, veſtitum, aliaſque neceſſitates, quas dignatus eſt Dei Filius in Evangelio nominatim exprimere; in hoc ſenſu, S. Auguſtinus ait, nimiam ille S. Marthæ ſollicitudinem reprehendit; non quod improbet hoſpitalitatem, quam illa exercet, ſed anxietatem, qua ſe ipſam torquet pro iis, quæ non erant abſolutæ neceſſitatis, ſed tantum majoris humanitatis. Sæpe multa Providentiæ conſilio permittenda ſunt; poſtquam id egimus, quod in noſtra ſitum eſt poteſtate, neque externis actionibus ita inſiſtendum eſt, licet bonis, & ab officiorum noſtrorum ordine minime abhorrentibus, ut omnino illis indulgeamus; atque interim orationes, aliaque pietatis officia deſeramus, vel præferamus quæ meræ caritatis ſunt, atque ſuperogationis, quæ juſtitiæ ſunt, & neceſſitatis; vel denique majorem geramus curam earum rerum, quæ exteriores ſunt, quam cordis, ac internæ partis, quæ jure princeps, ac potiſſima eſſe debet occupatio præferenda omnino quibuſcumque aliis operibus, quæ nobis occurrerent perficienda, & quæ non ejuſdem meriti, ac pretii haberentur.

Modus conjungendi unionem cum Deo, & exteriores caritatis actiones quibus diſtrahimur, ac diſſipamur.

Quæritur quomodonam ſimul conciliari poſſint hæc duo, quæ prorſus videntur oppoſita, videlicet unio cum Deo, atque interior mentis collectio cum exterioribus operibus Caritatis. Aſcetici docent, unum in perſona proximi reſpiciendum eſſe Jeſum Chriſtum; ſupponendum eſſe, illum, vel illam, cui opem ferimus, ipſum eſſe Salvatorem; & nos illis deſervientes ſervire Deo. Certum eſt, ſi cogitatione hac animum imbuerimus, nos nunquam diſtrahendos eſſe, noſque inventuros mentis collectionem in iis etiam actionibus, quæ videntur alieniſſimæ, requiem in labore, quamvis continenti, & in perſona fratrum noſtrorum ipſum Salvatorem. Dogma iſtud adeo verum eſt, ut S. Petrus Chryſologus dixerit, Abraham vidiſſe Dei Filium, antequam naſceretur, & ipſum hoſpitio recepiſſe in peregrinis, quos domi ſuæ exceperat, & per miraculum, quod una fides comprehendere poteſt, & ſola caritatis operari, tetigiſſe illum, qui nondum corporeus erat, domi ſuæ accepiſſe eum, qui nondum de cælis deſcenderat, ac in peregrinorum perſona vere poſſediſſe illum, qui inter Angelos regnabat. *In Paupere ab Abraham ſuſcipitur Chriſtus, antequam eſſet.* Ne metuamus, ergo ne amplius ab unione cum Deo divellamur, quia in perſona calamitoſi pauperis invenimus illum, cui S. Martha peramanter domi ſuæ famulata eſt, inſtruxit cibaria.

PARAGRAPUS VI.

Delecti ex Aſceticis, recentibuſque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Præcipuus character, ſimulque elogium S. Marthæ eſt exercuiſſe opera Caritatis erga Salvatorem, & Apoſtolos.

PRocul dubio præclarum eſt Sanctæ Marthæ privilegium inſignis hujus hoſpitæ Filii Dei, non poſſe illius Elogium haberi, quin ſimul, & Caritatis ejuſdem habeatur encomium; quoniam in Evangelio non diſtinguitur, niſi ex hoſpitalitate, quam erga Incarnatum Verbum, ejuſque diſcipulos exercuit, nec non ex officiis, quæ eidem præſtitit. Quemadmodum bona opera, quæ erga proximum fiunt, præſtantiſſimarum virtutum ſunt argumentum, nec non laudum ipſius Filii Dei; quarum merces, ac præmium ut eſſet, Cælum ipſum factum fuiſſe videtur; hoc eſt abſolutiſſimum proponere Panegyricum, aſſerere, inſigni hanc ſanctitate mulierem, unum fuiſſe ex perfectiſſimis virtutum exemplis. Quamobrem mirum eſſe non debet, ſi Salvator, Evangelio teſte, eam peculiari dilectione proſequebatur, quaſi in præmium beneficiorum, quibus ab eadem jugiter afficiebatur: *Diligebat autem Jeſus Martham.* (*Joann.* 11.) Si adeo libere utebatur oblationibus, quæ ſibi ab illa fiebant; ſi illam viciſſim gratiis, & favoribus ſuis proſecutus eſt: Immo, etiam quod accidit paucis ante obitum ſuum diebus, ſicut loquens de Magdalena ſorore illius, quæ pretioſum unguentum ſuper caput ejus effuderat, dixit nomen illius eſſe in univerſo mundo prædicandum, atque celebrandum quod hæc ſepulturam ejus præveniens fecerat, ubicumque ſuum prædicaretur Evangelium; ita etiam addi poteſt, ubicumque hoc ipſum prædicabitur Evangelium, prædicanda eſſe merita, ac ſubſidia hoſpitæ hujus, quæ Salvatori viventi præſtiterat. Itaque mihi locus eſt ſperandi, has totidem futuras eſſe cauſſas, quæ ad illius imitationem nos adigant, ſingulos juxta ſuum ſtatum, & conditionem. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Noſtis ipſi qua cura tandem Salvator fuerit egreſſus ex receſ-

BIBLIOTECA CENTRAL

Cur Dei Filius uti voluerit Caritate S. Marthæ cum ipſe per ſe omnia hæc ſubſidia poſſet ſibi procurare?

ceſſu Nazareth, ubi ad Patris imperium latens animarum ſalutem operabatur. Unice intentus illis æternæ beatitudini comparandæ, propriæ perſonæ curam negligebat, & ut hominibus occaſionem præberet teſtandi ſibi amorem in graviſſimis neceſſitatibus ſuis, non utebatur in iis adminiculis, quæ in ſe ipſo invenire potuiſſet, ſi uti voluiſſet eadem poteſtate, quam pro aliis non ſemel exercuit. Ille enim, qui pani vim nutriendi dabat, nonne poterat a ſe famis amovere tela; vel ſi uti nos eadem experiri volebat, nonne ille ſibi neceſſariam præſtare poterat opem, cum ſit bonorum omnium origo? Cur ergo ab aliis pendere voluit? ut ſimul hominibus palam oſtenderet, ſe vere hominem eſſe, eiſque præberet occaſionem exercendi cum ipſo caritatem. Hæc S. Petri Chryſologi ſententia eſt. *Petit eſcas ſaturitas tota rerum, panis ipſe manducat: quia non ille cibum, ſed ſuorum ſemper eſurit caritatem.* (*Serm.* 78.) Hæc gratia, & honor qui nobis adeo ſpectabilis videtur, quantumvis parum ad fidei lucernam illum æſtimare velimus, a Deo conceſſus fuit potiſſimum S. Marthæ, quippe in hujus liberalitate nactus eſt neceſſarium victus ſui ſubſidium, atque ruſticam illius domum ſibi in ſolitudinem quamdam convertit, quo ſubinde ſecedebat, ut vires reficeret laboribus prædicationis ſuæ feſſas. *Martha excipit illum in domum ſuam. P. Martineau e Societate Jeſu in ſermone Manuſcripto.*

Eamdem ob cauſſam Pater Æternus voluit, ut Filius ejus omnibus miſeriis noſtris ſubjectus eſſet ut præberet hominibus exemplum exercendæ erga proximum caritatis.

Operę pretium eſt noſſe ad S. Marthæ honorem, Æternum Patrem potuiſſe, vel quadam inaudita, & non communi ratione Filio ſuo temporalia prębere ſubſidia, vel eorumdem Angelorum miniſterio, qui eidem in deſerto miniſtraverant, vel uberi rerum omnium productione. Hic idem Filius, cui, ut S. Auguſtinus inquit, concupivit terra ad victum illius omnes offerre fructus, quos parit, ſibi poterat omnia vitę hujus commoda, & delicias procurare. Ceterum miro Providentiæ conſilio Pater Æternus deſerit Filium ſuum, quaſi illum ignoraret, & Filius ſine ulla neceſſitate præterquam meræ voluntatis ſuę, omnibus ſe ſubdit incommodis paupertatis, atque miſeriæ. Quorſum iſtud? Ne plures a me rationes afferri expectetis; una ſatis eſt: ut videlicet per pauperem, ac patientem ſtatum ſuam electis quibuſdam animabus locum præberet exercendi caritatem ſuam erga ipſum in pauperum perſona, ut fieri poſſet, quod S. Gregorius Nyſſenus ait, earum debitor, excipiens ex manibus earum illam opem quam ipſe ſibi pręſtare detractat. Hac ipſa ratione cum Sancta Martha uſus eſt.

Duæ Sorores Martha, & Maria diverſimode Filio Dei ſua præbebant obſequia pro diverſo motu caritatis earum.

Cum Mundi Salvator manum admovere cœpit glorioſo Miniſterio, propter quod venerat in terras, & ex abdita, & latenti vita, quam triginta annos in fabri lignarii taberna duxerat, ad vitam ſociabilem tranſiit, & inter homines conſueſcere cœpit, docet Evangelium duas ſorores ſpectabiles genere, & loco quem Jeroſolymæ obtinebant, ſed multo magis commendabiles pietate, & hoſpitio Domini, hunc domi ſuæ crebro excepiſſe. Sorores hę ſunt Martha, & Magdalena, quæ pari eidem gratificandi ſtudio ductæ, non parem nihilominus rationem ſecutæ diverſo modo operabantur, & quælibet varios caritatis ſuæ motus ſequebantur: quod duplex vitæ genus in Chriſtiana religione, & duplicem Deo ſerviendi ritum inſtituit. Actio Marthæ, curæ, & ſollicitudines, quibus torquebatur, ut reciperet Salvatorem, eique miniſtraret, alteri vitæ activæ, & practicæ vitam dedit, quæ ſeſe effundens extrinſecus, & exercitiis pietatis operam navans exercet opera, quæ proximis inſerviendo ad majorem Dei gloriam contendit. Requies, ac ſuavitas, quam Magdalena ad ejuſdem Salvatoris pedes nanciſcebatur in colloquiis, quæ cum ipſo habebat ad ejus verba intenta, omnibus actionibus ejus inſpiciendis invigilans, effundens cor ſuum coram illo, eique grati animi ſenſus expromens eo quod ex flagitiorum ſuorum fuerat educta barathro: hæc requies, & hæc ſuavitas, inquam, vitæ contemplativæ nomen alteri indidit generi, quod in precibus impenditur, quod divina meditatur, & quod occupatur in Dei præſentia, & colloquiorum, favorumque illius perfruitione. Tamen diviſio, atque diſtractio, quam parit multitudo, efficit, ut Salvator præferendam cenſeat Magdalenæ electionem, quę interiorem ſui ipſius collectionem, & contemplationis dulcedinem potius optaverat: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea,* quia rariora ipſi occurrunt pericula pacis, atque tranquillitatis ſpiritus amittendæ. Non ideo tamen improbat conditionem Marthę, neque beatiſſimam illius ſortem non prędicat, quandoquidem hanc ſibimetipſi delegit; ſed cum hęc pluribus, majoribuſque periculis pateat, cautiora ibi ſequenda conſilia ſunt, & efficiendum ut actiones extrinſecę animatæ eſſe debeant Caritate cordis; alioquin nullius ſunt pretii, meritique coram Deo, pręterquam quod metuendum eſt, ne quid aliud quęratur quam gloria Dei. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Mentis diſſipatio, anxietas, nimia ſollicitudo in profanis, ac mundanis occupationibus ſunt noxiæ, quia Salvator increpat illas in iis etiam caritatis operibus quæ fiunt a S. Martha.

S. Auguſtinus in ea verba, quę Salvator S. Marthę dicit, eximiam habet animadverſionem & ad nos ędificandos aptiſſimam. *Martha, Martha, ſollicita es, & turbaris erga plurima.* Attendite, Sanctus hic Doctor ait; cum J. C. hęc illi exprobrabat, eamdem intentam fuiſſe actioni, quę quidem in ſpeciem ſanctiſſima videbatur ex ęquo conſecrare, quandoquidem immediate Dei Filio in perſona ipſius pręſtabatur: Quid amplius dici poteſt? Attamen hęc omnia efficere non valuerunt, quominus reprehenderetur exterioris diſſipationis, nomine cujus noxia viſa fuit Salvatori. Quid ergo dę nobis erit, Pater idem ſubjicit, quid de nobis erit, quorum occupationes nihil niſi mundanum profanumque ſapiunt? Putamuſne magiſtratus alicujus munera, litis inquietudines, ſolatia, vel ęgritudines, ſexcentaque alia id genus objecta apud Deum ſolidiores cauſſas ad perorandum pro nobis futura, quam zelus ſanctæ hujus hoſpitę Filii Dei, & quandoquidem ipſe pietatis fervor illam ſatis excuſare non valuit, numquid credere poſſumus Deum ęqui bonique facturum excuſationes noſtras, quę noſtrę vel ambitioni, vel cupiditati innituntur? Huic unicæ intentioni, & uni huic neceſſario, quod eſt intrinſeca unio cum Deo, humana prudentia credit habere jus objiciendi quædam veluti impedimenta, curas temporales, aſſerens ſe minime poſſe Mundi hujus officia cum ſpiritu collectionis, & contemptum mundi conciliare, quem cura ſalutis exigit a nobis. Hoc tamen Dominus voluit in S. Martha reprehendere, docens hoc exemplo, licet varia mundi negotia nobis circumſtent, tamen ſemper cogitandum nobis eſſe præcipuum illud noſtræ ſalutis negotium. *P. Bourdaloue in dominicali, Sermone de receſſu;*

Anxietas fuit vitium quod Salvator in ipſis caritatis operibus S. Marthæ reprehendit.

S. Marthæ caritas hoc laborabat vitio, videlicet evagationis, cum illam Salvator de nimia anxietate redarguit: *turbaris erga plurima.* Multitudo rerum quibus vacabat, & cura, quæ illi negotium faceſſebat, ſingula apte imparandi ac præparandi, effecit ut ſororem ſuam inſimularet, quod otioſa opem præſtare nollet ſibi domeſticæ rei negotiis præpeditæ: *Domine, non eſt tibi curæ, quod ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare?* Patres aſſerunt, querimoniam hanc profectam eſſe dumtaxat ex metu, quo Sancta mulier verebatur ne ſatis digne tantus Hoſpes exciperetur. Sed hoc monitum quod Salvator tribuit hoſpitæ ſuæ, eſſe debet norma eorum omnium, qui actionibus caritatis ſe exercent, ne tot ſeſe curis immiſceant, quæ vitam activam in vitam tumultuoſam convertunt, quin guſtent ſolitudinis, & communicationis cum Deo ſuavitatem. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Gloria, & felicitas S. Marthæ, quæ Salvatorem domi ſuæ recepit, & fructus quem inde ad ſuam ſanctificationem percepit.

Quænam S. Marthæ gloria fuit J. C. domi recipere! verum etiam quænam virtutum materia! Centurioni unum ex verbis illius ſatis erat, Hemorroiſſæ fimbriam veſtimenti ejus tangere, cæco Jericuntino ab illo prætereunte videri; leproſo impoſitionem manuum ejus recipere: Sed Martha longe præ his omnibus beatior, domi ſuæ totum poſſidet illum, quem cæli, ac terra capere nequeunt: illi hæc ſe utilem præſtat, qui nullius indiget rei; amabilem illi, cujus amore nemo dignus eſt, ſed qui reddere dignatur, quod illi non debet, immo, qui ab ea dignatur accipere, quod a ſe ipſo procedit. Ille hanc inviſit tamquam eam quam plurimi facit, & cujus rationem habet, eam tamquam diſcipulam erudit, tamquam ſpiritualem filiam reſpicit; & gaudet crebro ad illam divertere, ut apud illam tamquam hoſpitam, cibum & requiem capiat, & cujus domo potius quam alio quocumque loco oblectatur. Beatus ille, qui quæcumque poteſt, præſtat pauperibus ſuæ caritatis officia, ſed longe beatior, qui hæc Deo pauperum præſtat. Si primum illud privilegium præclarum eſt, alterum eſt ſingulare, & rarum. Illud ab ipſis uſque terrarum incunabulis cœpit, & nonniſi illis deficientibus defuturum eſt; *Pauperes ſemper habetis vobiſcum: me autem non ſemper habebitis:* alterum exerceri non potuit; niſi quoad curſus vitæ mortalis Domini noſtri permanſit. Quacumque in mundi plaga verſeris, non defuit, nec deerit unquam, cum quo caritatem exerceas, quem hoſpitio recipias, cui eſurienti, vel ſitienti offam, aquæ frigidæ calicem tribuas, ſed in anguſto Judææ angulo inventus eſt Dei Filius, qui licet dives, factus eſt pauper, ut ipſe etiam recipere poſſet, quod infinitus miſerorum numerus ab aliena recipit caritate. *Elogia hiſtorica.*

Sicut Martha excepit Filium Dei domi ſuæ ita peculiari modo excepit etiam in corde ſuo.

Veſtra ſententia, quid vobis Salvator Omnipotens quatenus Dei Filius, & ſuapte natura, omnes homines bonis cumulare quærens; quid, inquam, vobis videtur Salvator in præmiis ſuis adeo magnificus non retribuiſſe illi, a qua ſumma caritate fuerat exceptus? Equidem dico, illum ſimul peculiari prorſus modo habitaſſe æque in domo, atque in corde hoſpitæ ſuæ, ibique longe præſtantiori ratione, quam in juſtis vulgo permanſiſſe; ubi ut idem ille teſtatur, per gratiam & caritatem inhabitat: noſtis quippe ita loqui conſueviſſe Scripturas; *Vivit vero in me Chriſtus,* dicebat S. Paulus; (*ad Gal.* 2.) *Ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemus,* (*Joann.* 14.) dicebat ipſe Mundi Salvator, de illo, qui digne ſacrum ſuum corpus comederet; Ego & Pater meus veniemus, & in illo commorabimur. Hac autem interiori manſione, quæ fit per gratiam, dico, divinum Hominem remuneratum fuiſſe ea caritatis officia, quæ S. Martha illi præſtitit, & frequentes viſitationes, quibus illam dignabatur fuiſſe teſtimonium ejus dilectionis, qua illam proſequebatur; non ſecus ac gratia effectus eſt affectionis, qua diligit homines, eam effundens in cordibus eorum pro magnitudine amoris, quo ab illis diligitur. Sed quiſnam fuit gratiæ theſaurus, quem pia hæc hoſpita accepit? Judicium ferendum eſt ab amore, quo illa flagrabat; ſi enim teſtatur Evangelium eum, qui pręcepta, Deique leges obſervat, illum eſſe qui vere diligit illum; noſtis ex his præceptis nullum ipſi magis cordi eſſe, quam illud caritatis opera erga proximum exercendi. Hic igitur veri amoris character eſt, cujus effectus proprius eſt Dei Filium in cor noſtrum pertrahere; ita ut hęc manſio, hęc unio, hęc poſſeſſio, quam cępit Deus animę alicujus, ſit pretium omnium officio-

rum

rum Caritatis, quæ erga proximum exercentur propter amorem Dei; & merces, qua cumulata fuit S. Martha propter amantiſſimas curas, quibus Salvatorem domi ſuæ excepit, hæc eſt, illum ſpiritualiter etiam excepiſſe in corde ſuo; hoc eſt recepiſſe duplum gratiarum donorumque Cæleſtium, prout illa erga Salvatorem ſuum iterabat officia. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Magna illa quæ Salvator operatus eſt in S. Marthæ gratiam in præmium eorum quæ ab eadem receperat beneficia.

Quis non admirabitur ea miracula, quæ Dei Filius in S. Marthæ hoſpitæ ſuæ gratiam operatus eſt, ut par referret beneficiis, quibus ab eadem fuerat affectus? In gratiam illius (licet gratuita bonitate ſua hoc agendum ſuſceperit) miraculorum omnium maximum operatus eſt. Marthæ profundiſſimum Religionis myſterium revelat; huic præbet maximæ neceſſitudinis argumenta; quaſi vellet ſimul illius eſſe Deus, Magiſter, via, veritas, & vita. Nonne hoc eſt in corde Filii Dei eximium obtinere locum, & in eodem perhonorifice tractari? Miraculorum omnium maximum, voco Lazari reſurrectionem. Oculorum aciem cæcis, bonam valetudinem ægris, auditum ſurdis, & mutis linguæ uſum reddere multum eſt, inſignia hæc ſunt miracula, ſed parum eſt ſi cum mortui reſuſcitatione comparentur; & quod majus eſt, mortui quatriduani, incluſi in monumento & jam fœtentis. Hoc ſane prodigium eſt, S. Petrus Chryſologus inquit, in ordine ipſorum privilegiorum. Si hoc miraculum accidit præter Marthæ expectationem, hoc tamen in illius gratiam, atque ad preces illius factum fuit. Plerumque præcellentiſſimæ gratiæ iis reſervantur, qui præ ceteris diliguntur; illis primum in corde noſtro locum tribuimus. Ita prophetarum Magiſter ab hoſpita ſua quam liberaliſſime exceptus, quemadmodum intus ſe agi ſentiebat ut aliquid in ejus gratiam operaretur ſimile iis, quæ priſci Prophetæ; infirma Divinæ Potentiæ inſtrumenta, & agentia dumtaxat per eam virtutem, quam Deus illis impertire dignabatur, olim fuerant operati pro illis, a quibus aliquo fuerant affecti beneficio. Ita Salvator præſtitit fidem, qua ſe obligaverat, quidquid vel minimo ſervorum ſuorum feciſſemus remuneraturum centuplo in hac etiam vita, in altera vero gloria, quam præparavit diligentibus ſe. *Elogia hiſtorica.*

S. Martha ſummam percipiebat lætitiam, quod Salvator aliquando apud illam diverſaretur.

Ubi nam invenire poſſem adeo ſignificantia verba, ut voce aſſequerer ſummam lætitiam, qua S. Martha afficiebatur, cum Salvator apud illam divertere dignaretur? Honoris magnitudinem norat, & deſiderio incenſa aliquid faciendi pro homine illo, in quo cæleſtis miſſio una cum tot virtutibus coruſcabat, totam ſe in amabili hoc miniſterio impendebat; ita ut verba, quæ ille huic peculiari in occaſione protulit, hoc palam confirmeat, quæ proferre operæ pretium eſt, ut hujus rei apertiſſimum habeatis argumentum; *Martha Martha ſollicita es, & turbaris erga plurima.* Scio equidem non deeſſe Interpretes, qui tenent, Salvatorem per hæc verba Sanctæ hoſpitæ ſuæ exprobraſſe zelum, qui licet re ipſa laude dignus, reprehenſibilis tamen videbatur ob immodicam ſollicitudinem, & anxietatem, quam in eadem parere videbatur. O nos beatos, ſi nihil præterea eſſet in nobis propter quod J. C. probra nobis eſſent pertimeſcenda! Heu! Opuſne eſt, ut ficta moderatio, vel ut æquius loquar, ut ignavia, & negligentia in Dei cultu nos ab hoc crimine tueatur? Mallem cum Martha delinquere, ſi tamen delinquit, quam noxam vitare aſſerta moderatione, quæ cum plerumque ſit teporis effectus, nobis æque criminoſa & periculoſa debet videri. Sunt etiam Interpretes alii, qui aſſerunt, Dei Filium protuliſſe verba de quibus agitur ex quadam officioſa urbanitate, qua ipſi uti conſuevimus, cum hoſpites noſtros negotium ſibi faceſſere, nullumque non movere lapidem intuemur, ut nos quam liberaliſſime excipiant; perinde ac dixiſſet illi; cur adeo ſollicita es, cur turbaris, cum mihi pauciſſima ſatis ſint, & probe teneas, me nemini gravem eſſe velle? Sed vel reprehenſio, vel officium ſit in Salvatore, verba, quibus utitur, perfecte ſignificant & ſollicitudinem & motum, quem divina Caritas in S. Martha operabatur, qui ſunt præcipui characteres virtutis hujus, quæ totum occupabat cor Sanctæ hujus mulieris, quæ Dei Filium excipere conſuevit hoſpitio. *Idem.*

Singulare eſt S. Marthæ privilegium excepiſſe Salvatorem in perſona ipſius.

Quamvis in Chriſtiana morum diſciplina nihil ſit hac veritate certius, Dei Filium voluiſſe ſemet omnium caritatis operum, quæ erga proximum exercemus, eſſe cauſſam, ut nos ad illa ardentius exercenda, & animoſius aggredienda impelleremur, ita ut eorum omnium, quæ vel hominum minimo, miſerrimo, maximeque contemptibili, & derelicto facimus, ipſe rationem habere velit, quaſi omnia hæc ipſi præſtitiſſemus officia: *Amen dico vobis, quod uni ex his meis minimis feciſtis, mihi feciſtis;* (*Matth.* 23.) tamen facere nequeo, quo minus dicam hoc eſſe ſingulare, & incomparabile S. Marthæ privilegium, ipſum in perſona Dominum excepiſſe. Ut enim in gratiam illius faciamus alii, quod illi ipſi facere cuperemus, ſi adhuc nobiſcum viveret, mihi perſuadere non poſſum, fidem noſtram eſſe adeo vivam, ut eadem ſollicitudine, eodemque ardore rapiamur ac ſi illum ob oculos noſtros præſentem haberemus, eumdemque conſpiceremus eadem egeſtate laborantem, qua olim, cum pia hæc hoſpita omnia erga ipſum hoſpilitatis munera exercet. Hoc fidei noſtræ vitium eſt, non abnuo, verum cum æque homines ſimus atque Chriſtiani; cum ſenſus noſtri objecti præſentia afficiuntur, animum noſtrum validius irritant, quam cum objectum abeſt, vel illud per ipſa fidei integumenta intuemur. Præter quam quod cum S. Martha pia hæc officia exercere cœpit, nequaquam ita certa erat, hunc eſſe Meſſiam æternique Patris Filium, ut fide non indigeret æque ac nos ad credendum, eum qui eo miſeriarum redactus fuerat, & ope, atque ſubſidio ipſius indigebat, eſſe Redemptorem Iſrael, & illum, qui tandiu expectabatur. Ita cum meritum hac ex parte par eſſet, incomparabilis fuit Sanctæ hujus felicitas, non ſolum vidiſſe illum, quem tot Prophetæ videre cupierant, ſed illum hoſpitio excepiſſe, aluiſſe, nutriviſſe, & ex admirabili virtutum ejus exemplo ſanctiſſimiſque ſermonibus profeciſſe. Nam præterquam quod hic maximus erat honos, quem cupere poterat, illum ſua in domo recipere; jure dicere poſſumus illam ab hoc beneficium pro beneficio accepiſſe, eademque caritatis opera, quæ ipſa extrinſecus exercebat in adorabile corpus Salvatoris, Deique ſui; cum fenore ab ipſo exercita fuiſſe intrinſecus in cor, & animam ejus. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

In quo ſita ſit hoſpitalitas qualem S. Martha alacriter exercuit, & qua Dei Filius remuneratus eſt.

Hoſpitalitas potiſſimum in duabus rebus conſiſtit, quas S. Martha perfecte erga adorabilem Filii Dei perſonam exercuit, & quæ palam in Evangelio memorantur; quarum altera eſt illum Domi ſuæ recepiſſe: *Mulier nomine Martha, excepit illum in domum ſuam,* & illum aluiſſe, & ad victum ejus aliquid contuliſſe eo uſque ut ad menſam accumbenti miniſtraret, atque omnem impenderet curam, ut ſatis liberalem ei cœnam inſtrueret: *Martha autem miniſtrabat ei;* per quæ verba intelligendum eſt, ipſam hujus neceſſitatibus, itineribus, laboribus prædicationis ſubveniſſe. Hæc ſunt caritatis officia quæ illa Salvatori præſtabat, & propter quæ alia invicem recipiebat toto cælo majora, atque utiliora, ex quibus intelligimus, nullam nos jacturam pati, ſi quid impendimus Deo, qui in hac ipſa vita centuplum nobis pollicetur. Primum igitur illa Dei Filium recipiebat hoſpitio, quo hic ſubinde ſecedebat; & hic Homo Deus qui norat quam jucundæ eſſent viſitationes ſuæ, & quo ſtudio exciperetur, curaretur, & obſervaretur, facultate, quam ipſi Martha permittebat, crebro utebatur. Illuc familiariter ibat, illuc Diſcipulos ſuos ducebat, ut a laboribus ſuis reficerentur; familiam hanc veluti ſuam putabat, & in Evangelio videmus ipſum non aliud perfugium, tutamque habuiſſe manſionem, ita ut Deus hic Cæli, terrarumque Dominus in terram deſcendens ab ipſis contribulibus, ſubditiſque ſuis rejiceretur: *In propria venit, & ſui eum non receperunt.* (*Joan.* 3.) Hic, inquam, Cæli Deus exceptus fuit a S. Martha, quæ inter eos, qui in fortunæ bonis præ ceteris paullo diffluunt, ſola extitit, quæ illum agnoverit, ſibique gloriæ duxerit, ſi domus ſua illi eſſe poſſet hoſpitio, qui tanto zelo operabatur ſalutem hominum, a quibus ignorabatur, & qui in hac rerum omnium inopia, ad oſtendendam egeſtatem ſuam, dicebat volucres quidem cæli, & beſtias terræ nidos, caveaſque habere ſuas, quo ſe recipiant; ſed Filius hominis, non habere ubi quieſcat, neque ullum tuguriolum, ubi a temporum injuria ſe protegat: *Filius hominis non habet, ubi caput reclinet. Idem.*

Signa reverentiæ, & amoris S. Marthæ erga Salvatorem.

Certum eſt S. Martham Dei Filio ſexcenta obſervantiæ, amoriſque ſui dediſſe monumenta. Modo eum recipit hoſpitio, & ſancte opes ejus profundit, ut ſatis digne illum recipiat. Modo ſuccenſet, quod ſoror ſua orationi, quam actioni magis dedita divinum hoſpitem negligere videatur. Modo ſuis imperat domeſticis, ut illum, tanquam Meſſiam tractent, & colant. Modo ipſa illi ad cœnam accumbenti miniſtrat, atque Magnificentia ſimul, atque humilitate ſuam illi affectionem ſignificat: *Fecerunt cœnam ibi, & Martha miniſtrabat.* (*Joann.* 12.) Verum nullibi apertius mihi videtur illa oſtendiſſe quantopere a ſe Dominus diligeretur, quam cum nuntiavit illi fratrem ſuum ægrotare & voluntatis ſuæ ſubmiſſionem teſtata eſt, cum mors illum abſtulit. Nam ſtatim ac Lazarus incidit in febrim, mittens virum ad Salvatorem, qui huic ægrotantis ſtatum nuntiaret, iis uſa vocibus eſt, quæ ipſe illius amor erga Dei Filium ſuggeſſerat: *Ecce, quem amas, infirmatur.* (*Joann.* 11.) Illum arceſſere non audet, quippe perſuaſum eſt illi potentiam ejus non adhærere præſentiæ ipſius; neque precari audet, ut curet illum, quia de ejuſdem amore non dubitat: Sed omnia prudentiæ, & affectui ejuſdem permittens, ſatis eſſe arbitratur ægrotantis ſtatum, & qualitatem exponere: *Ecce, quem amas, infirmatur,* (*S. Auguſt. in S. Joann.*) ipſi enim perſuaſum eſt a Filio Dei nunquam deſeri eos, qui diliguntur ab eodem. *Sufficit, ut noveris; non enim amas, & deſeris. P. Senault Oratorii Presbyter.*

Effuſio, quam divina Caritas efficit in corde, quod animat, in eo poſita eſt, S. Bonaventura inquit; ut quidquid poteſt in Dei gloriam, & honorem impendatur. Ubi ſemel perſuaſum eſt, quidquid propter illum fiet, toto cælo minus futurum perfectionibus, quas poſſidet, & beneficiis, quæ accepimus, pro nihilo habentur omnia quæ fiunt, & quæ fieri poſſunt; Hoc ipſum in Martha poteſt deprehendi. Salvator illam ſuis dignatur viſitationibus; illam ſerio quærit, quidquid hujuſmodi in occaſionibus facere poſſit, ut obſervantiam, amoremque ſuum illi teſtetur; idque tanta ſollicitudine exequitur, quanta nos terræ hujus magnum aliquem Principem exciperemus, qui domum noſtram inviſere dignaretur, & acta ſolo eidem placendi deſiderio longius procedit, quam mortales, qui hujuſmodi in occaſionibus Regis gratiam aucuparentur: *Sollicita es erga plurima.* Quæris dicere poterat, quæris, Domine, *cur ſollicita ſim erga plurima?* Nonne vides, tu qui melius cor meum noſti, quam ego, quæ

ſit

BIBLIOTECA CENTRAL

ſit cauſſa propter quam id ago? Verum quidem eſt pauciora tibi ſufficere, ſed ego novi te infinite plura mereri. Æquum eſt in iis, quæ pro te facio, me rationem habere potius eorum, quæ tibi debeo, quam quæ petis a me; & ſi per indulgentiam mihi ab officiorum meorum parte diſpenſas, nonne mihi adnitendum eſt, ut iiſdem perfungar majori cum ſollicitudine, & amore erga te? *P. Martinau ſermone Manuſcripto.*

Unde nam profecta fuerit S. Marthæ ſollicitudo, & quam rarum ſit, ut in Dei cultu ſimus ſolliciti.

Huic fervori, quem in S. Martha deprehendimus, accedit ſancta ſollicitudo, quæ non minus eſt character, & effectus divinæ caritatis, cujus igne erat ſuccenſa. Sollicitudo hæc ex D. Bernardo non aliud eſt, quam ſancta impatientia abſolutum perfectumque videndi, nec non ſanctus timor, ne ſatis bene fiat, quod propter Deum cœptum eſt. Inde ea cura, ne temporis momentum pereat, inde omnis quietis horror, inde turbæ, anxietates, & ſpiritus cenſuræ, qua curioſius propria inveſtigamus crimina, & leviſſimas noxas tanquam immania delicta intuemur. Id autem nobis oſtendunt in S. Marthæ facto illa J. C. verba: *Sollicita es.* Cur turbaris adeo? Cogitat illa ſe pro Deo laborare; hac cogitatione amor ejus erga Deum magiſque exardeſcens illi dicit ipſam nec ſatis cito, nec ſatis bene ea facere poſſe, quæ facit; divinus quippe amor, ut loquitur S. Bonaventura, ſtimulus eſt, qui omnes extrudit moras, quæ afferri poſſunt iis operibus, quæ ad Deum referuntur; atque infelicem hanc facilitatem, qua ſatis eſſe putamus quæcumque pro illo operamur: *Languor locum non habet, ubi ſtimulus amoris urget. Idem.*

Idem ſequitur argumentum, & veri fervoris effectus oſtenduntur.

Sollicitudinem, quam divinus amor inſpirat, & cujus præclariſſimum in S. Martha ſuppetit nobis exemplum, ſequitur motus, qui omnia ad agendum promovet. Agitatur homo, ſe ipſum partitur, aut multiplicat quodammodo, ſibi vim faciens, ut quovis tempore, & quovis in loco operetur: ſciens ſe non ſatis digne Deum pro meritis colere poſſe, omnes ſui ipſius vires in ſubſidium excitat: vellet habere omnium corda, ut eum diligeret, linguas omnes, ut eum laudibus celebraret, omnium manus, ut illi deſerviret; & queritur nonnumquam ſecum peramanter, quod nimis tepidus eſſe videatur pro gloria Dei, æquo ferens animo, ad illius alios ad promovendam gloriam, minime inflammari. Hoc teſtantur illa Prophetæ Verba: *Exurge, quare obdormis, Domine?* Qui character cuinam verius quadrat, quam illuſtri Hoſpitæ Filii Dei? Hoc nobis probabitur, ſi ad Evangelii verba attendimus: *Quid turbaris?* Quid his aptius verbis, ad exprimendam anxietatem illius, ut expleat deſiderium, quo cupit omnia ſatis belle patrata, atque inſtructa in cœnam, ad quam Salvatorem excipere debet, qui eam ſua viſitatione dignatur. Mihi videor illam videre omnia in ordinem diſponentem, quæcumque luſtrantem, omnia obeuntem, ut omnia reſpondeant conſilio ſuo ſuam Domino obſervantiam, amoremque teſtandi; omnium domeſticorum ſuorum manibus, & per ſe ipſam laborantem, quin vereatur ne ſibi vitio vertant homines, quaſi ſe ſe ultra quam decet abjecerit, viliſsima quæque obiens miniſteria, licet nobilis eſſet virgo; hos excitantem, increpantem illos, ac omnibus ſe ſe ſociam adjicientem, ut particeps fiat diverſorum munerum, quæ ſingulis diſtribuerat? *Satagebat circa frequens miniſterium*, inquit Evangelium. Quid dicam de querimonia, qua de ſorore ſua coram Dei Filio conqueritur? Vides Domine, quod ſoror mea relinquit me ſolam miniſtrare? dic illi, ut me adjuvet. Ne putetis, deſiderium laboris minuendi, hæc ex ea elicere verba. Fortaſſe hanc ob cauſſam ipſi hæc diceremus, ſi hujuſmodi occaſiones nobis ingruerent. Hæc Salvatoris hoſpita certiſsima admirabile exemplum eſt ad ignaviam noſtram excutiendam, qui intra anguſtos inertiæ noſtræ fines noſmet continentes, credimus mira facere, quantulumque a nobis fiat, & facile nobiſmet perſuademus Deum nobis debere propter ea, quæ præter menſuram efficimus. Sed injuriam inferret fervori hoſpitæ noſtræ, qui illam hoc pacto cum Salvatore operari arbitraretur; ſenſus longe præſtantiores animum ejus attollebant ſupra hæc omnia vel cupiditatis, vel negligentiæ conſilia, propter quæ plerumque agimus, efficiebantque, ut illa Dei Filio diceret; *Domine non eſt tibi curæ, quod ſoror mea reliquit me ſolam miniſtrare.* (*Joann.* 11.) Conceptus, quem illa animo imbuit de adorabili Filii Dei perſona, quamdam immenſitatis ſpeciem tribuens deſiderio, quo flagrat eidem placendi, efficit ſimul, ut judicet, quidquid omnia ſimul creata pro illa dicere poſſent, ſemper minus futurum meritis ejuſdem. *Idem.*

Animadverſio de amore, quo mundi Salvatorem Martha diligebat,

Tener ille amor, quo S. Martha J. C. complectebatur, meretur, ut non inutilem hoc in loco animadverſionem faciamus. Profitemur nos hunc Salvatorem diligere, evitaturi fulmineum illud anathema a Sp. Sancto per os S. Pauli prolatum, in eos qui Jeſum non amant: *Qui non amat Dominum Jeſum, anathema ſit.* Hic autem amor, quem nobis gloriæ vertimus, numquid in nobis eos gignit ardores, ac motus, quos in illuſtri S. Martha gignebat? Heu! fortaſſe pro illo fervore in nobis non niſi languores ſunt, pro motibus illis, inertia. Heu! ne conqueramur, S. Auguſtinus ait, de Providentia, quæ cum nos diutius poſt Salvatoris Nativitatem in lucem prodire voluerit, negaſſe nobis videtur eaſdem occaſiones ſerviendi Deo, quas feliciſſimæ huic Salvatoris hoſpitæ præbuit. Audimus nonnumquam Fideles, qui ſanctiorem pietatem jactitant: ſi contigiſſet mihi domi meæ Dei Filium excipere, quid non feciſſem, ut illi devotam illius cultui ſervitutem teſtarer! O inanem amoris proprii illuſionem, qui chimæricis paſcitur ſuppoſitionibus, ſibique plaudit ob eam virtutem, quam in ſolo mentis habet conceptu: quin bona fide fateatur, ſe reipſa non habere, niſi languens, & inutile Domini glorificandi deſiderium! O nos ignavos Chriſti aſſeclas, qui magnifica inimus conſilia pro iis occaſionibus, quæ nunquam futuræ ſunt, ut fruamur ſaltem cogitatione gloriæ iis inhærentis; cum interim frequentes negligamus occaſiones, quæ ſe ſe nobis in dies ſingulos offerunt, ad vitandum eum dolorem, quo conficeremur, ſi iiſdem uteremur! *Noli dolere: noli murmurare, quia temporibus natus es, quando Dominum non vides in carne.* (*S. Auguſt.*) *Idem.*

In pauperū perſona Deo eadem præſtare poſſumus officia, quæ S. Martha in perſona propria eidem præſtabat,

Verum eſt, non eget J. C. in perſona ſua noſtræ caritatis ope; ſicut dum in terris viveret, S. Marthæ auxiliis indiguit. Sed ut omne auxilii noſtri meritum habeamus, fidem facit, ſe eorum omnium, quæ pauperibus fecerimus rationem habiturum, perinde ac ipſi illi omnia feciſſemus: *Non tibi abſtulit iſtam dignationem; cum uni*, inquit, *ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis.* Si his opitulati nequaquam fuerimus, fruſtra nobiſmet perſuademus, nos ſubventuros fuiſſe J. C. in neceſſitatibus, quibus ſemet ſubjicere dignatus eſt, hic in terris inter homines vivens. Quicumque enim vere Dei Filium amat, ubicumque, & quomodocumque illum indigere cognoſcit, ullis ne ſumptibus parcere poteſt, ut ei ferat opem? At inquies, adſpectus perſonæ Salvatoris vehementius commovet; at certiſſimum eſt, ſi fidei noſtræ omnis ea vis ineſſet, quæ debet, in pauperum perſona nequaquam minus nos commoveret. Numquid expectatis, ut fidem hanc languentem excitet, terribili ſecundi adventus ſui die cum univerſum terrarum orbem judicaturus apparebit? Numquid, ut oculos luminibus illius aperiatis opus eſt, ut terribili hoc fulminis ictu perſtringamini? *Diſcedite a me maledicti in ignem æternum..... Eſurivi enim, & non dediſtis mihi manducare; ſitivi & non dediſtis mihi potum: Hoſpes eram, & non collegiſtis me: nudus, & non cooperuiſtis me: infirmus, & in carcere, & non viſitaſtis me.* (*Matth.* 25.) Et fruſtra reſpondebitis illi: *Domine, quando te vidimus eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non miniſtravimus tibi?* Reddet enim: *Amen dico vobis quamdiu non feciſtis uni de minoribus his, nec mihi feciſtis.* Tunc intelligetis licuiſſe vobis eamdem præſtare opem Deo, quam ipſe a peramantiſſima Hoſpita ſua Martha recepit. Sed heu! nimis tunc erit ſero, & inutile. Modo igitur id conemur intelligere, niſi audire velimus æterna probra, quæ Salvator ingeret illis, qui ipſum in pauperum perſona ignoraverint. *Idem.*

Utique humanitas, vel inhumanitas quam erga pauperes exercebit, uſque ad Dei Filium procedet, quia hic in illis peculiariter reſidet. Reſidet in illis per ſimilitudinem quæ inter illos intercedit. Divites ſæculi, voluptatibus, & abdomini inſervientes, terræ principes contremiſcite; privilegium hoc adeo neceſſarium ad ſalutem cognoſcendi Salvatorem in pauperibus ad vos non pertinet nihilo ſecius ac illorum pars, quos tamquam mundi rejectanea deſpicitis; quia ille inhæret illorum humilitati, miſeriæ, laboribus, quibus fit, ut eorum vita contemptu, & horrore digniſſima vobis videatur. In illis Salvator reſidet per protectionem, quam illis concedit in Sacris Scripturis teſtatus eos ad ſe peculiari modo ſpectare; & quæcumque illis bona, vel mala præſtantur officia, hæc ſibi præſtari; nec ſibi æque cordi eſſe quæcumque ad eorum, & propriam pertinent utilitatem. Reſidet in illis per jura, quæ ipſis tribuit illos ſubſtituens in locum ſuum, ut a divitibus exigant vectigal pro iis opibus, quas ipſe his large, effuſeque donavit. Palam profitetur, pauperum eſſe regnum cælorum: ſi illuc ergo ingredi vultis, vobis amicos facite ex mammona iniquitatis, qui vos in præmium earum eleemoſynarum, quas in hoc mundo erogaveritis, vos in æterna tabernacula introducant. *Idem.*

Cum Dei Filius dignatur aliquid a ſuis creaturis accipere, arripit occaſionem reddendi centuplum, ut olim S. Marthæ.

Eximiam procul dubio nobis gratiam largitur Deus, cum aliquid ex manibus noſtris dignatur accipere ille, qui cum ſit bonorum omnium fons, bonorum noſtrorum non indiget: *Deus meus es tu: quoniam bonorum meorum non eges.* (*Pſalm.* 15.) Verum ſcitis ne, cum hanc vobis gratiam impertit, illum ſe diſponere, ut aliam conferat? Si quid enim a vobis recipit, ideo recipit, ut inde occaſionem arripiat centuplum vobis reddendi. Ita cum S. Martha ſe geſſit. Illam dignabatur hoſpitio, & quare? ut illa ſimul & temporalem eſcam ipſi ſuggereret, & ipſa in eo eſcam animæ inveniret, illius doctrinam, & inſtituta percipiens. Hæc S. Auguſt. animadverſio: *Suſcepit autem ſpiritu paſcenda in carne paſcendum.* Sed hoc etiam probat peculiarem dilectionem, qua Dei Filius Sanctam hanc hoſpitam proſequebatur, cui divina ſecreta aperiebat; *Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcumque audivi a Patre meo nota feci vobis.* (*Joann.* 15.) Iis enim quos præ ceteris diligit, ſua myſteria communicat. *Idem.*

Quomodo S. Martha reſpondit gratiis, quas Salvator illi contulit?

Quomodo vero S. Martha ſecretorum J. C. particeps effecta huic Salvatoris gratiæ reſpondit? Reſpondit illa quidem tota ſpiritus vere docilis ſubmiſſione, quæ in alacritate, ſublimitate, latitudine fidei ejus apparuit. Apparuit in fidei ipſius alacritate. Vix enim dixerat illi Dei Filius: *Credis hoc*, quod tibi dixi; illa ſtatim haud hæſitanter, quin vel unicum cogitationis momentum interjiceret: reſpondit: *Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, qui in hunc Mundum veniſti.* Non expectat, donec Salvator divinam ſuam probaverit poteſtatem in Lazari fratris ſui reſurrectione; Miraculum hoc neceſſarium non erat, ut in illius mente ſtatueretur fides Divinitatis illius, qui ejuſdem auctor extitiſſet.

Si precibus Marthæ illud Jeſus operatus eſt, hoc fuit in præmium fidei ejuſdem, & confuſionem incredulitatis Judæorum, qui teſtes fuerant. Felices illi fuiſſent, ſi quemadmodum illorum admirationem excivit, licet eorum animus alienus eſſet, ita ſuperare potuiſſet pertinaciam cordium obduratorum, & ſpirituum lumini rebellium. Submiſſione quæ apparuit in fidei ipſius ſublimitate. Quæ enim illi ob oculos poſuit objecta! Maxima quidem, profundiſſima, omnique creato intellectui ad intelligendum difficillima. Ponderate verba, quæ protulit, & veritatem hanc meridiana luce clariorem videbitis: *Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, qui in hunc Mundum veniſti.* (*Joann.* 11.) Nonne in hiſce verbis deprehenditis profunda myſteria, quæ fuerunt tanquam tot ſcopuli, in quos tot ſuperbi Spiritus, quibus nec ſatis luminis erat, ut illa intelligerent, nec ſatis docilitatis, ut crederent, alliſi æternum perierunt? Glorioſe Princeps Apoſtolorum, non audeo tibi hodierna die illud ſurripere elogium quod ex Salvatoris ore Divinitatis ejuſdem illuſtris confeſſio promeruit. Hoc ad te certiſſime pertinet, quandoquidem illud tibi contulit qui unus æquiſſimus eſt laudum diſtributor: tamen per te mihi liceat ad S. Marthæ gloriam aſſerere, ipſam etiam ſimile elogium fuiſſe promeritam, quandoquidem illius fidei profeſſio tuam quam proxime imitatur; quod ſi quid diſcriminis intereſt, illud non eſt, quod ſua ſit minus ſublimis, ſed amplior. Tua verba ſunt iſta: *Tu es Chriſtus Filius Dei vivi.* (*Matth.* 16.) Verba autem Marthæ ſunt: *Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Chriſtus Filius Dei vivi, qui in hunc Mundum veniſti.* (*Joann.* 12.)

Latitudo Fidei in S. Martha, & cognitio myſteriorum Dei.

S. Marthæ ſubmiſſio in latitudine fidei ejus enituit. Veritates Judæis revelatæ ſub figuris Legis, quæ ut loquitur S. Paulus Apoſtolus, non erat niſi umbra eorum quæ erant futura, perfecte explanatæ erant in mente Sanctæ hujus hoſpitæ J. Chriſti. Non ſolum noverat Deum notum in Judæa, & cujus nomen magnum erat in Iſrael: *Notus in Judæa Deus; in Iſrael magnum nomen ejus*; ſed quod in Iſrael, & in Judæa confuſe noſcebatur, illa diſtincte norat: perſpicue intelligebat, Deum incomprehenſibili fecunditate ab æterno genuiſſe Filium æqualem ſibi, & quin diſtinctam haberet naturam, perſona tantum ab eo eſſe diſtinctum. Sed quod neque Judæa, neque Iſrael confuſe noverat, & ipſa diſtincte, & palam ſciebat, hoc eſt, Filium hunc adorabilem ſub Meſſiæ qualitate in hunc Mundum veniſſe indutum natura, quæ noſtræ ſimilis erat. Noverat etiam, quod Iſrael, & Judæa ignorabat; Meſſiam hunc in Mundum veniſſe, ut eſſet Pater futuri ſæculi per generalem hominum reſurrectionem, non ut populo ſuo temporalem tribueret felicitatem, atque fortunæ arbitrio, & viciſſitudini ſubjectam; ſed ut a Patre ſuo conſtitutus vitæ, mortiſque arbiter de utraque diſponere poſſet, prout operæ pretium putaret ad veritatem ſuæ miſſionis probandam; & ut etiam bonitate, atque poteſtate plenus ea poſſet concedere omnia, quæ vera confidentia ab eo peterentur. *Idem.*

Probatur ejus fides ex eo, quod Salvatori nuntiari tantum jubet fratris ſui morbum.

Si vultis cognoſcere quænam S. Marthæ fides fuerit, meditamini quid illa fecerit ſecundum S. Joannis teſtimonium. Si enim defuiſſet illi aperta Myſteriorum ejus cognitio, numquid Salvatorem pro Lazari fratris ſui valetudine fuiſſet deprecata eo modo, quo fecit? Satis eſt illi mittere, qui Domino nuntiaret: *Ecce, quem amas, infirmatur*: quippe cum illi perſuaſum eſſet, in eo bonitatem, & potentiam eſſe prorſus divinam, non putat neceſſe, illum orare ut veniat, immo neque orare, ut quin locum relinquat, ubi eſt imperet morbo ut fratrem ſuum deſerat. Præſetuliſſet, verum eſt in hoc eam, de qua loquor, fidei plenitudinem, & confidentiam; quoniam, uti S. Auguſtinus animadvertit; hoc unum effecerat, ut Dominus ipſe ore ſuo Centurionis fidem laudibus miris celebraret. Verum, ut idem S. Auguſtinus deprehendit, hoc multo apertius oſtendit ſimpliciter Lazari morbum nuntians illi, a quo curationem tamquam a ſupremo rerum omnium Domino expectabat, uti ſatis eſt cognoſcere, eos quos diligit, ſuo indigere ſubſidio, ut ſtatim illis ferat opem: *Domine, ecce quem amas, infirmatur: ſufficit, ut noveris, non enim amas, & deſeris. Idem.*

S. Martha egregie hoſpitalitatem exercet.

S. Ambroſius, & Paulinus inquiunt hoſpitalitatem in tribus contineri; in ingenti ſuavitate, ac facilitate, qua hoſpites ſunt excipiendi, in ſingulari cura illis ſerviendi, & in cordis affectione, qua illis benevolentiæ, & humanitatis monumenta tradenda ſunt. Exceptio, officium, protectio, quæ tria ſunt munera hoſpitalitatis. Sed illam intra hæc tria capita coarctare, hoc eſt illam in ſua tantum juſta mediocritate reſpicere. S. Martha longe præſtantiorem nobis virtutis hujus imaginem propoſuit, cujus probatio eo erit ab omni ſuſpicione remotior, quod ex ipſo Evangelio deſumitur. Scimus *Martham ut audivit, quia Jeſus venit, occurriſſe illi.* (*Joann.* 11.) Nequaquam videtur ſimilis frigidis, & inofficioſis hoſpitibus, qui nonniſi ægre, & gravate ſuſtinent eos, a quibus inviſuntur, quos cum per urbanitatem non audeant palam dimittere, tempore ſuo ſatis oſtendunt, quod libentiſſime eorum ſocietate carerent. Feſtinat illa, & ea ſollicitudine, quæ nonniſi a fervore ſuæ religionis, & caritatis proficiſcebatur, omnem rei domeſticæ curam abjicit, ut obviam occurrat venienti. Sed quo tempore eo quo ob Lazari fratris ſui obitum dolore confecta hujuſmodi officiis ſecundum mundi ritus non tenebatur; quo Soror ſuo dolore occupata, mœrore plena, & recenti imagine mortis perculſa illius, qui animæ ſuæ erat dimidium, quodammodo & ipſa moritur, nihil niſi ſuam cogitans calamitatem, & ſuis tantum lacrimis paſcitur: quo viſitationes omnes fatigant, ii etiam, qui conſolationem afferre ſtudent, graves ſunt, & ipſi etiam amici moleſti. Feſtinatione ſua prævertit eum, quem magis quam ſe ipſam diligebat; & quin expectet donec ille domum ingrediatur, oſtendit ſuam celeritate lætitiam, qua perfunditur ex illius aſpectu, & hoſpitio. Dicatur, ſatis eſt, adeſt Jeſus, ut omnia deſerat, adeo inquieta eſt ejus caritas, ut illi ſua præſtet officia. Ubi ſumus, Fideles, ubi ſumus? Quis noſtrum hoc ſæculo proficit exemplo adeo Sanctæ, heroicæque impatientiæ? Nemo pauperibus occurrit amplius; illorum occurſus, & præſentia evitatur. Nemo ſtat amplius præ foribus, ut olim Abraham, ad expectandos prætereuntes, quibus nullum eſt diverſorium, eiſque domum ſuam offerendam; janua obſeratur, quia cor jam eſt illis penitus clauſum. Nemo quærit laudibili curioſitate, quibus rebus indigeant; & omnes inquiruntur artes, ne illis egeſtatis ſuæ explicandæ tempus relinquatur. Nemo laborat, ut eorum timori, & verecundiæ maturato parcat officio; ſed plerumque illis rubor ſuffunditur ſuperbo deſpectu, nonnunquam imprudentibus acribuſque probris, & fere ſemper ſæva repulſa, vel ſaltem frigida ſteriliquе miſeratione. *Elogia Hiſtorica.*

Undenam proficiſcuntur fervor, & anxietas, S. Marthæ ut Dei Filio miniſtret?

Ex ea cognitione, quam de J. C. S. Martha obtinuerat, oriebatur hic impatiens, & inquietus fervor in miniſterio obeundo, ſancta hæc ſollicitudo, zelus ardens atque inſatiabilis, qui ad myſticam uſque turbam procedebat. Poteratne, quin turbaretur, videre Deum, cujus eſt univerſa terra, & qui ne unum quidem habet domicilium; Deum a quo omnes homines, omniaque aluntur animantia, eſcæ indigentem? Deum, coram quo omnes poteſtates, ac dominationes cæli contremiſcunt, qui in Sole, & Angelis maculas invenit, cum ipſa mortalis eſſet, atque peccatrix? Hinc illud deſiderium eidem ſerviendi non ſolum, verum etiam efficiendi, ut Magdalena quoque ei deſerviret; hinc amantiſſima illa hujus mulieris querela, quæ vellet creaturas omnes aliquam Creatori ſuo operam impendere, & quæ Sororem ſuam præ aliis enixius diligens a Domino petit, ut illi permittat honorem hunc ſibi miniſtrandi. *Domine, non eſt tibi curæ, quod Soror mea reliquit me ſolam miniſtrare? dic ergo illi, ut me adjuvet. Ibidem.*

S. Martha omnibus hoſpitalitatis officiis defuncta eſt.

Neque in hoc uno Salvatoris hoſpitio S. Marthæ caritas ſubſtitit: alia etiam adimplevit officia, eidem cibum præbens, tantaque benevolentia, & affectu, tanto zelo, ac ſollicitudine illi deſerviens, quæ expectari poteſt maximam ab eo, qui eum tamquam Salvatorem, Deumque ſuum reciperet: & quamvis hoc contineri videatur in ea quam exercet hoſpitalitate, hæc prorſus diverſa eſt operatio, quandoquidem altera ſine altera eſſe poteſt, & noverit Deus utrumque ſecernere magna illa die, cum palam proferet quod quiſque propter amorem ſuum fecerit: *hoſpes eram, & collegiſtis me, eſurivi, & dediſtis mihi manducare.* (*Matth.* 25.) Sed utramque voluit S. Martha erga Salvatorem conjungere, quia illi menſam appoſuit, quotieſcunque dignatus eſt illam inviſere, ſed modus quo id exegit, cura, qua in id incubuit, aliæque circumſtantiæ, quas narrat Evangelium, ſatis oſtendunt, ipſam nulli peperciſſe labori, ut illum quam liberaliſſime exciperet, & caritatem illius non alios habuiſſe terminos, quam quos ab eadem ille conſtitui cupiebat. Adde his, ipſam opus hoc exercuiſſe propter cauſſam ampliſſimam, atque præſtantiſſimam, & ut ſibi promereretur mercedem juſti, Prophetæ, Diſcipulorum, & Salvatoris ejuſdem, videlicet mercedem eam, quę debetur, operi, quod ſit propter amorem Dei, & in gratiam ejuſdem. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Fides noſtra nimis languet pro J. C. in perſona pauperum, ideoque eamdem habere debet mentem, ac S. Martha.

Fateor equidem nobis etiam eamdem eſſe poſſe mentem, quæ fuit Sanctæ hoſpitæ Filii Dei in exercitatione operum caritatis, ac per fidem noſmet ſupra ſenſus & rationem attollere poſſe, ut Salvatorem in pauperum perſona conſideremus, quemadmodum ille palam imperavit. Sed quænam difficultas eſt, hac de nobiſmet perſuadere, & ut S. Paulus ait, propterea *digne Deo* agere, videlicet ſicuti meretur Deus? Quotuſquiſque enim videns pauperem nudum, atque præ frigore artubus trepidantem, ſe ipſum non exueret, illum induturus? quotuſquiſque offam ex ore ſuo non avelleret, ut hanc illi præberet videns eum fame ad extremum vitæ periculum adduci? Quis in quadriviis, compitiſque, & in pontibus non quæritaret pauperes, ut Dei Filium in eorum perſona poſſet excipere? Nulla eſſet miſeria, quæ noſtram fallere poſſet caritatem: hæc efficeret, ut voces, & preces pauperum pudibundorum præverteremus, hæc nobis oculos aperiret, ut illos, ubicumque laterent, deprehenderemus, manuſque præberet, ut illis ferremus opem. Sed videntibus contemptum, atque repulſam, qua ut plurimum ejiciuntur, difficultatem, qua ſtips illis erogatur, negligentiam, qua eorum neceſſitatibus ſubvenimus: hæc omnia palam oſtendunt, Dei Filium a nobis eo in ſtatu ignorari; vel potius mutuatam hanc perſonam ita illum deformaſſe, ut arbitremur nobis jus eſſe illius ignorandi, noſtram fidem prorſus languentem, & ſemianimem, non adeo facile commoveri objecto, quod ſenſibus non accidit, vel ſaltem, cui ſtudendum eſt diligenter ut comprehendatur. S. Martha eo vivebat tempore, quo illi opus erat potius, ut de Salvatoris divinitate ſibi perſua-

BIBLIOTECA CENTRAL

ſuadebatur, quam nobis, cum redemptionis noſtræ myſterium adimpletum eſt, & fides in omnem terrarum orbem eſt pervulgata. Synagoga illum tunc damnabat, Sacerdotes, atque Pontifices acerrimi erant illius perſecutores, at S. Martha illum eo ipſo tempore Dei Filium credidit, quo magis hac de re diſputatio fervebat. *Idem*.

Caritatis opera via ſunt, qua Cæleſtes gratias poſſumus promereri, præſertim vero gratiam noſtræ converſionis.

S. Marthæ exemplo docemur, Caritatis exercitia efficaciſſimam eſſe artem, qua Dei gratias promereri valeamus, ſeu ad ſinceram, perfectamque converſionem obtinendam, ſeu ad ciendam pietatem, ac altiſſimum Sanctitatis apicem aſſequendum. Ita eſt; quantumvis occalluerit cor, ac divinarum rerum guſtum amiſerit, nihil deſperandum eſt, cum pronus eſt in opera caritatis. Deus enim miſeretur noſtrorum malorum, cum alienorum nos miſereſcit; atque oculos nobis aperit, ut propriam egeſtatem intueamur, cum eos ipſi aperimus alienas viſuri. Hinc autem quibus gratiis, quibus favoribus non cumulat Deus eos, qui de ſe in perſona pauperum quos caros habet, bene merentur? Salvator adeo gratus eſt ob ea, quæ ſibi bona fiunt, ut centuplum in hac etiam vita remuneretur ſecundum id, quod ipſe palam pollicitus eſt, & ſi minus eadem bonorum ſpecie remuneratur, alia adhibet, quæ longe præſtantiora ſunt, atque pretioſiora. Summa igitur cura inſpiciendum nobis eſt exemplum, quod de officiis Caritatis in vita activa S. Martha reliquit, ut ea ſit nobis exemplar, & exemplar hoc nos erudiat, quomodo officia hæc ſunt obeunda. *Idem*.

Quomodo poſſimus cum Deo eſſe conjuncti in operibus Caritatis, quæ videntur nos extrinſecus diſtrahere?

Haud operoſum eſt intelligere, quo pacto ſemper Deo adhærere poſſimus, quin noſmet illum inter & proximum dividamus; quoniam quidquid pro altero a nobis fiat, dirigetur ad alterum, & diſſipatio, quam parit multitudo, minime poterit partiri mentem, cujus unum conſilium eſt, unus finis, videlicet propter Deum operandi. Hinc etiam intelligo, quomodo aliquando Deus ipſe relinquendus eſt pro proximo, quamvis melius dictum videatur, Deum pro Deo ipſo relinquendum eſſe; huic enim ſervitur, cum proximo opera impenditur. Hinc ſimul etiam intelligo, Marthæ partem non ſemper meliorem futuram pro parte Magdalenæ, ſi Dei juſſu agamus, ut Moyſes, qui montem reliquit, ubi ſolus Dei ſui colloquio perfruebatur, ut ad populum officio continendum deſcenderet: *Vade, deſcende: peccavit populus tuus. (Exod.32.)* Moyſes, hic non agitur, ut mihi preces effundas, agitur, ut dicto meo pareas. Ita, Judices, Deo cariores eſtis, cum jus dicitis, cum pupillum, & viduam defenditis, cum vitia, & delicta compeſcitis, quam cum ad aras provoluti Deum obteſtamini, interim muneris veſtri obliti. Ita, Patresfamilias, domeſticorum veſtrorum curam gerentes, ac prohibentes, ne Deus lædatur, opus facitis par orationi, quam aliis in circumſtantiis funderetis. Ita, Fideles, pauperibus ſubvenientes, vel pro ſalute proximi laborantes, Deo Sacrificium offertis, quod illi non minus jucundum accedit, quam orationis ipſius Sacrificium. Ars autem in eo poſita eſt, ut alterum altero fulciatur, & excitetur, utrumque officium hoc tempeſtive exercere, ſalutem ſuam nequaquam negligere, dum alienæ conſulitur atque omnia propter Deum operari. *Idem*.

Ex modo & circumſtantiis quibus S. Martha Salvatorem hoſpitio recepit videmus, quanti ab ipſa fieret.

Nihil magis magnum S. Marthæ fidem commendat, quam conſiderare circumſtantias mortis Lazari, ejuſque cum Dei Filio colloquium. Qui ex Judæis venerant, cives erant ſpectatiſſimi Jeroſolymæ, vel conſanguinei, vel affines, vel amici familiæ ipſius; ipſe vero noverat hos eſſe præcipuos Salvatoris inimicos, qui plurimis in occaſionibus vitæ illius inſidias poſuerant, qui doctrinæ & miraculis illius omnem abnegare fidem fuerant conati. Tamen domi ſuæ recipit Jeſum Chriſtum; Judæos, licet ex populo præſtantiſſimos negligit; occurrit Salvatori, cœnam inſtruit illa, cum uno illo colloquitur. Videtur flocci facere principes Civitatis, immo omnis illius ſermo eo tendit, ut illos confundat; tota illius converſatio eo directa videtur, ut fallaces illorum criminationes, atque contra Dei Filium blaſphemas refellat. Hi illum criminabantur quaſi ſeduceret populos; *ſeducit turbas*; Martha vero tenet illum ideo tantum veniſſe, ut homines ſalvos faciat. *Tu es Chriſtus... qui in hunc mundum veniſti. Joann.*11.) Hi probare conantur Jeſum Chriſtum blaſphemum eſſe, quia ſe Dei Filium, eique ſimilem dixit: *Quis poſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus? (Matth.9.)* Martha vero docet Jeſum Chriſtum Dei Filium eſſe genitum in ſplendoribus Sanctorum ab æterno: *Tu es Chriſtus, Filius Dei vivi*. Ita, o Deus, infantium linguas facis eſſe diſertas ut ſapientes ſæculi confundas, & ore illorum perficis laudem, quæ tibi uni debetur: *Ex ore infantium, & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos. (Pſam.8.)* Ita revelas ſimplicibus, quod juſto, ac terribili judicio Cæleſtis Pater prudentibus ſæculi abſcondit. *Auctor recens*.

Nimia anxietas, & ſollicitudo frequens eſt vitium in operibus Caritatis.

Vitium, quod ut plurimum in optimas etiam actiones obrepit, eſt nimium cum anxietate, & feſtinatione operari, ac naturale ingenium ſuum ſequi. Optima quæque hujuſmodi facta, ut plurimum imperfecta ſunt. Homo rationis ductu agere debet; Fidelis ductu gratiæ; qui ergo ſuam naturam ſecutus operatur, neque homo eſt, nec fidelis. Nimia feſtinatio optimas corrumpit actiones; fiunt vel intempeſtive, vel precipiti cura, & ſæpe hic deſtruitur, quod ibi ædificatur. Caritatis loco deſumitur, quod non aliud eſt, quam temperamentum; zelus dicitur, quod impetus eſt. Remedium eſt naturalem ſuam agendi feſtinationem coercere, ubi nimis fervens dignoſcatur; moderari anxiam ſollicitudinem, quantumvis bonum ſit, quod inſtat faciendum, ac tunc tandem operi manum admovere, cum intelligimus ſpiritum nobis eſſe pacatiorem. Nil autem præter hanc feſtinationem, ac turbam, quod in munifica hoſpita ſua deprehenderet nactus eſt Filius Dei, cum videns ardorem illius nimis agitatum, ut ipſi miniſtraret, dixit ei: *Martha, Martha, ſollicita es, & turbaris erga plurima. P. Nepveu in Chriſtianis animadverſionibus*.

Dei Filius liberalis eſt atque magnificus in retribuendis vel minimis, quæ ſibi adhibemur officiis.

Dei Filius nullum recipit officium, quod non reponat cum fenore; Fatendum eſt etiam, ipſum magnifice remuneratum fuiſſe bona officia, quæ a S. Martha recepit. Nam præter quam quod erat illam honore afficere, eamdem omnibus Judææ matronis anteferre, domum illius conſecrare, crebro ad illam divertere, ſexcenta illi præbuit amoris ſui documenta eadem in domo, in qua tot hoſpitalitatis recepit officia. Ibi ſermonibus ſuis Magdalenæ perfectionem, Marthæque ipſius ſanctificationem abſolvit: ibi illas præcipua, atque altiſſima fidei noſtræ docuit Myſteria; ibi ſua illis aperuit conſilia, & de morte, atque reſurrectione eſt collocutus. Ibi fletus ſuos lacrimis earum commiſcuit, cum ex ore illarum audiit mortem fratris earumdem. Ibi affectibus ſuis permiſit, ut ſeſe attollerent, ac ipſum hominem eſſe probarent, & amicum hominum. *Turbavit ſe ipſum, infremuit ſpiritu, & lacrimatus eſt, (Joann.* 11.) Ibi tandem miraculorum omnium maximum operatus eſt, ibi hoſpitam ſuam eſt remuneratus; nam ex ſermone, quem habuit, videtur Lazari reſurrectio fuiſſe fidei, & caritatis Sanctæ Marthæ remuneratio. Nobiſmet igitur hoc exemplo perſuadere debemus, omnia opera bona, quæ propter Deum facimus, ne unum quidem ſine præmio futurum, & illum in hac etiam vita relaturum gratias opellæ noſtræ ſupra ea, quæcumque ab illius magnificentia ſperare auſi fuerimus. *P. Senault Oratorii Presbyter*.

Summa quidem felicitas eſt vidiſſe Dei Filium in terris inter homines converſantem, audiviſſe oracula ex illius ore prodeuntia, & admiratum fuiſſe prodigia, quæ manus illius operabantur. Prophetæ hoc bonum optaverant; videre cupiverant, quod Apoſtoli triennio viderunt; nos quoque procul dubio hac gratia frui cuperemus; vellemus, ut olim S. Martha, illum domi excipere, pedes ejus abluere, illi menſæ accumbenti miniſtrare; optaremus procul dubio illi ea omnia præſtare caritatis officia, quæ Sancta ipſius hoſpita illi præſtitit: Sed hæc inutilia ſunt deſideria. Simus noſtra conditione contenti; felicitas noſtra nihil cedit Sanctæ hujus mulieris felicitati. Magna quidem perfruebatur voluptate hoſpitio recipiens Dei Filium; hoc verum eſt; ſed ſi ipſi pari bono perfrueremur, amor proprius, & vanitas ſeſe immiſcere poſſent, & quantumvis optima eſſet intentio noſtra, difficillime pietas noſtra careret cupiditate, quia præſens eſſet etiam remuneratio. Filii Dei Majeſtas, omnes carites, quæ in vultu illius emicabant, obtutuum ejus dulcedo poterant imminuere meritum amoris, & fidei hoſpitæ ſuæ. Sed cum illi in paupere famulamur, qui tantum abeſt quod amabili oris habitu nos illiciat, ut immo horrorem cieat; cum illi opitulamur in ægro, in quo nihil eſt, quod nauſeam non pariat, nihil quod patientiam noſtram non exerceat; cum non videmus Salvatorem, in his pauperibus niſi oculo fidei, & in illis nihil niſi mala, & miſerias deprehendimus, fides noſtras, & caritas majus habent meritum, & eo jucundiores ſunt Deo, quo pauperes iſti, in quibus eidem famulari credimus, majorem habent cum illo rationem.

Finis Tomi Primi Panegyricorum.

R. P. VINCENTII HOUDRY BIBLIOTHECA CONCIONATORIA

COMPLECTENS

PANEGYRICAS ORATIONES SANCTORUM.

TOMUS SECUNDUS,

IN QUO CONTINENTUR

PANEGYRICI

IN LAUDEM

INSTITUTORUM ORDINUM RELIGIOSORUM,

Recens ex Gallico ſermone in Latinum tranſlati,

EDITIO NOVISSIMA.

VENETIIS,
Ex Typographia HEREDIS NICOLAI PEZZANA.
MDCCLXXIX.
SUPERIORUM FACULTATE.

BIBLIOTECA CENTRAL